

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

AASTAARUANNE **2016**

KONSOLIDEERITUD MAJANDUSAASTA ARUANNE 2016

Mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrikood: 80004733

Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn

Tel: +372 604 0060

Faks: +372 604 0061

koda@koda.ee

www.koda.ee

Majandusaasta algus: 01.01.2016

Majandusaasta lõpp: 31.12.2016

Juhatuse esimees

Toomas Luman

Juhatuse aseesimehed

Väino Kaldoja

Gunnar Kraft

Juhatuse liikmed:

Veljo Ipits

Andres Järving

Robert Kitt

Toomas Lepp

Sven Mats

Meelis Milder

Feliks Mägi

Ruth Oltjer

Jaan Toots

Enn Veskimägi

Oliver Väärtnõu

Peadirektor

Mait Palts

Audiitor

KPMG Baltics OÜ

4 TOOMAS LUMANI TSITAADID 2016

6 TEGEVUSARUANNE

18 RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

- 18 Konsolideeritud bilanss
- 19 Konsolideeritud tulude ja kulude aruanne
- 20 Konsolideeritud rahavoogude aruanne
- 21 Konsolideeritud netovara muutuste aruanne

22 RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

- 22 Lisa 1. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud arvestusmeetodid ja hindamisalused
- 25 Lisa 2. Raha ja pangakontod
- 25 Lisa 3. Lühiajalised finantsinvesteeringud
- 25 Lisa 4. Ettemakstud tulevaste perioodide kulud
- 26 Lisa 5. Pikaajalised finantsinvesteeringud
- 27 Lisa 6. Materiaalse põhivara liikumine
- 27 Lisa 7. Immateriaalne põhivara
- 28 Lisa 8. Kasutusrent
- 28 Lisa 9. Lühiajalised kohustused
- 29 Lisa 10. Maksukohustused
- 29 Lisa 11. Netovara
- 29 Lisa 12. Tingimuslikud kohustused
- 30 Lisa 13. Müügitulu tegevusalade ja geograafiliste piirkondade lõikes
- 30 Lisa 14. Liikme- ja sisseastumismaksud
- 30 Lisa 15. Muud tegevustulud
- 31 Lisa 16. Mitmesugused tegevuskulud
- 31 Lisa 17. Tööjõukulud
- 31 Lisa 18. Kaubanduskoja konsolideerimata finantsinformatsioon
- 34 Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega

36 JUHATUS / BOARD / ПРАВЛЕНИЕ

37 TÖÖTAJAD / STAFF / РАБОТНИКИ

40 ГОДОВОЙ ОТЧЁТ

55 ANNUAL REPORT

68 KONTAKTID / CONTACTS / КОНТАКТЫ

TOOMAS LUMANI TSITAADID 2016

4

RIIGI SEKKUMISEST ETTEVÕTLUSESSE

„Riigiaparaadi roll on tagada avalike teenuste optimaalne maht ja efektiivne osutamine. Tagada, et meile kõigile pakutav taristu oleks töökorras, et riigi rahandus oleks tasakaalus ja jätkusuutlik. Jälgida, et riigi põhifunktsioonid saaksid korrektselt täidetud nii täna kui ka homme. Riigi ja avaliku võimu sekkumine ettevõtlusesse peab olema seevastu nii madal kui vähegi võimalik.“

Kaubanduskoja 91. aastapäeva vastuvõtt, november 2016.

„Praegusel Eesti poliitmaastikul kujunenud tormilisel hetkel soovin meie erakondade liidritele meelde tuletada, et veel ei ole emakesel maal olnud riiki, kus maksude tõstmine oleks kiirendanud majanduskasvu või kus järsult suurenenud riigipoolne sekkumine majandusse oleks jätkusuutlikult ja pikaajaliselt kasvatanud elanike elatustaset. Ning et ka Eestis kehtivad nii majandusseadused kui ka loodusseadused isegi valimisaaastatel ja ka ajal, kui poliitilisest mängulustist tulenevalt valitsused vahetuvad.“

Kaubanduskoja 91. aastapäeva vastuvõtt, november 2016.

„Rõhutan, et hea õigusloome põhimõtete järgimine ei pea tähendama oluliste otsustega venitamist, kuid kokkulepitud põhimõtted nagu osapoolte kaasamine, väljatöötamiskavatsuse koostamine ja eelnõude kooskõlastamine on valitsuse poolt varasemalt õiguskorda sisse viidud kindlatel eesmärkidel. Need on demokraatlikus riigis olulised põhimõtted ja aitavad kaasa avatuma ja teadmispõhisema valitsemise saavutamisele.“

Kaubanduskoja juhatuse koosolek
2. detsember 2016.

ETTEVÕTLUSKESKKONNAST

„Tänane majanduskasvu number ei ole selgelt rahuldav, kuid samavõrd selge on seegi, et olukorda ei ole võimalik kardinaalselt muuta kuude, aga võib-olla isegi aasta-kahega. Kaubanduskoja eesmärk on pakkuda oma liikmetele abi nende äritegevuse edendamisel ning aidata oma aktiivse tegevusega kaasa sellele, et ettevõtluskeskkond oleks soodne.“

Ärihooja avamine Lennusadamas,
august 2016.

„Ihalust riigi sekkumise ja aitamise järele kostab liigagi palju. Kes soovib, et riik annaks töökoha, kes ootab, et riik annaks ideid, mida toota ning kes kogu seda, et riik tuleks ja aitaks toodangu ka maha müüa. Või veelgi parem – hea, kui riik ise kõik ära ostaks, mida maha müüa ei õnnestunud. See ei ole edu võti.“

Kaubanduskoja 91. aastapäeva vastuvõtt, november 2016.

„Näeme sageli, kus vastastikused ärihuvid vahelduvalt ristuvad. Ühed tunnetavad, et neid diskrimineeritakse, teised leiavad, et neil ei lubata piisavalt vabalt tegutseda. Osaliselt võib õigus olla mõlemal ning näiliku probleemi võib olla tekitanud oma ärihuvidest lähtuvalt hoopis meedia, kuid kokkuvõttes ei vii meid siiski miski muu paremini edasi, kui konstruktiivne dialoog, kus kõik osapooled üksteist austavad ja koostöös lahendusi otsivad.“

Kaubanduskoja Kevadball, aprill 2016.

HARIDUSEST

„Haridusvaldkonnas on käivitatud hulk programme, korrastatakse koolivõrku, edendatakse õppurite ettevõtlikkust, selgitatakse täpsemalt tööturu vajadusi jne. Kuigi haridusvaldkonnas võtab nähtavate tulemusteni jõudmine aega sageli kümneid aastaid, tahaks loota, et seniste algatustega minnakse edasi ning oleks näha reaalseid tulemusi. Hea haridus on meie kõigi olulisim investeering.“

Aasta alguse intervjuu ajakirjas Teataja, jaanuar 2016.

„Meie ehk ettevõtjate ja ettevõtlike inimeste arvukusest, edukusest ja pühendumusest sõltub, kui hästi läheb Eestil tulevikus ja kuidas suudame maailma-kaardil silma paista. See on ka üks otsene põhjus, miks me kaubanduskoja poolt seisame aktiivselt selle eest, et ka järgmised põlvkonnad oleksid haritudad ja ettevõtlikumad kui meie täna.“

Kaubanduskoja Kevadball, aprill 2016.

TEGEVUSARUANNE

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda on vabatahtliku liikmeskonnaga ettevõtjate esindusorganisatsioon, mille missiooniks on ettevõtluse edendamine Eestis ettevõtjasõbraliku majanduskeskkonna arendamise ning praktiliste teenuste osutamise kaudu.

Kaubanduskoda on mõjukaim, vanim ja suurim ettevõtjate esindusorganisatsioon Eestis, millel on hea rahvusvaheline maine.

Kaubanduskoda on võrdne partner valitsusele Eesti majanduspoliitilise keskkonna kujundamisel.

Kaubanduskoja juhatus koosneb 14 liikmest. 2016. aastal pidas kaubanduskoja juhatus kokku 10 koosolekut. Kaubanduskoja juhatuse valmised toimusid üldkoosolekul 22. aprill 2015. aastal.

2016. aastal oli kaubanduskoja keskmine töötajate arv 37 ning tütarettevõttes Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) 18 töötajat.

2016. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 075 669 eurot.

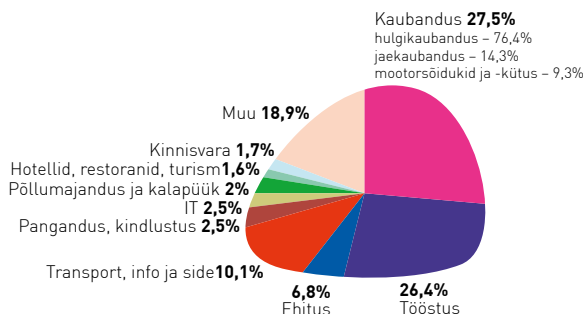
Finantssuhtarvud	2016	2015
Müügitulu (€)	855 625	799 246
Käibe kasv (%)	7,05%	5,18%
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	3,40	2,98

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid: Käibe kasv (%) = (müügitulu 2016 - müügitulu 2015) / müügitulu 2015 * 100
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja (kordades) = käibevara / lühiajalised kohustused

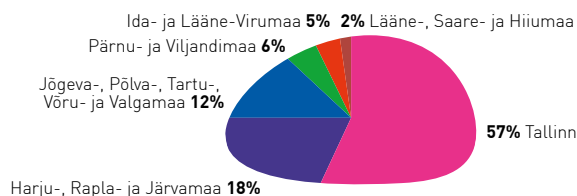
KAUBANDUSKOJA LIIKMESKOND

2016. aasta 31. detsembri seisuga oli kaubanduskojal 3213 liiget. 2016. aastal astus liikmeks 274 uut ning välja arvati 270 liiget.

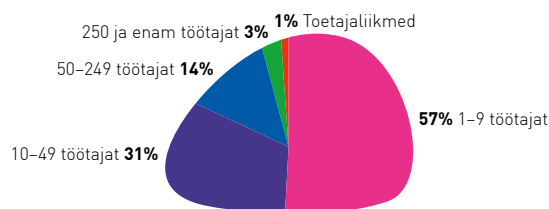
Liikmesettevõtete jagunemine tegevusalade kaupa

Liikmesettevõtete jagunemine piirkonniti

Liikmesettevõtete jagunemine nende suuruse (töötajate arvu) järgi

KAUBANDUSKOJA AKTIIVNE ROLL LIIKMETE ÜLDHUVIDE ESINDAMISEL

Põhikirja kohaselt on kaubanduskoja üheks olulisemaks eesmärgiks esindada oma liikmeskonna huve Eesti majanduspoliitika kujundamisel ning osaleda ettepanekute esitamises seadusandluse täiustamiseks.

2016. aastal esitasime ministriumitele, riigikogule ning teistele riigiasutustele 110 kirjalikku arvamust eelnõude, väljatöötamiskavatsuste, tegevuskavade ja muude dokumentide

kohta. Lisaks tegime ettepanekuid olemasolevate õigusaktide muutmiseks ja täiendamiseks. Kaubanduskoja esindajad osalesid ka erinevate seadusloomega seotud töögruppide koosseisus.

OLULISEMAD TEEMAD

Aitasime tervise- ja spordikulud vabastada erisoodustusmaksust

Tegime riigile ettepaneku võimaldada tööandjal maksuvabalt hüvitada töötajale teatud tervisekulud. Meie ettepanekut võeti kuulda ning 2016. aasta detsembris võttis riigikogu vastu seadusemuudatused, millega vabastatakse töötaja teatud spordi- ja tervisekulud 400 euro ulatuses aastas erisoodustusmaksust. Kuigi tegime ettepaneku jõustada muudatus juba 2017. aasta algusest, hakkab muudatus kehtima alles 2018. aasta 1. jaanuaril.

Võitlus halduskoormusega

Esitasime 2015. aasta lõpus riigile n-ö nullbürokratia projekti raames 62 konkreetset ettepanekut ettevõtjate halduskoormuse vähendamiseks. 2016. aastal andis riik teada, et 49 ettepanekut on võimalik järgnevatel aastatel ellu viia, 7 ettepanekut vajab poliitika muutmist ning 6 ettepanekut ei ole võimalik ellu viia. Täna on mitmed meie ettepanekud juba ellu viidud (nt vähenenud on bürokratia seoses välismaalastega; tööandja ei pea iga kuu riigile esitama erivajadusega inimese eest sotsiaalmaksu maksmise taotlust) ning paljud teemad on veel töös (nt sõidupäevikute kaotamine, statistikaaruandlusega seonduva bürokratia vähendamine).

Sotsiaalmaksu langetamise ärajätmine

2016. aasta detsembris võttis riigikogu vastu seadusemuudatuse, millega jäeti ära 1. jaanuaril 2017 jõustuma pidanud sotsiaalmaksu langetamine 33%-lt 32,5%-ni. Meie hinnangul on see muudatus vastuolus maksukorralduse seadusega, mille kohaselt tuleb maksumuudatusest vähemalt kuus kuud ette teada anda. See oli esimene kord, kui riik ei pidanud kinni seadusesse kirjutatud kuue kuu reeglist. Andsime oma seisukohast teada nii riigikogule kui ka presidendile. 2016. aasta lõpus saatsime

ka õiguskantslerile kirja, milles palusime tal pöörduda riigikohtusse taotlusega tunnistada sotsiaalmaksu langetamise ärajätmine nii lühikeseks etteteatamise tähtajaga põhiseadusega vastuolus olevaks.

Alaealiste tööregulatsioon muutub leebemaks

Oleme pingutanud selle nimel, et leevendada alaealiste töötamisele kehtivaid piiranguid. Mitmed meie ettepanekud jõudsid 2016. aastal seaduseelnõusse. Näiteks koolikohustuse täitnud alaealisel lubatakse edaspidi töötada 8 tundi päevas ja 40 tundi nädalas. Muudatuste eesmärk on anda alaealistele paremad võimalused töötamiseks ning tööharjumuse omandamiseks. Muudatused jõustuvad 2017. aasta esimeses pooles.

Välismaalaste palkamine on läinud lihtsamaks

Oleme viimastel aastatel teinud hulgaliselt ettepanekuid, et lihtsustada kolmandatest riikides pärit kodanike Eestis töötamist ja ettevõtlusega tegelemist. Mitmed meie ettepanekud jõudsid 2017. aasta alguses välismaalaste seadusesse. Näiteks kaotati nõue maksta välismaalasest töötajale 1,24-kordset Eesti keskmist palka. See asendus Eesti keskmise palga maksmise kohustusega. Suurinvestoril ehk välismaalasel, kes on teinud Eestisse vähemalt ühe miljoni euro suuruse investeeringu, võimaldatakse elamisluba taotleda lihtsustatud korras ning suurinvestorid vabastati sisserände piirarvu alt. Meie ettepanekul kadus välismaalastel kohustus registreerida pikem kui 183-päevane Eestist eemalviibimine politsei- ja piirivalveametis.

Tegime ettepaneku suurendada teehoiu rahastamist

2016. aasta mais tegime valitsusele ettepaneku siduda kütuseaktsiisi laekumine teehoiu rahastamisega ehk taastada olukord, mis kehtis enne 2015. aastat, kui teehoiu rahastamise suurus oli vähemalt 75% kütuseaktsiisi laekumisest. Meie ettepaneku elluviimisel saaks riik järgnevatel aastatel paigutada täiendavad 100 mln eurot aastas teeheidu ning alustada neljarealist teede väljaehitamist kiiremas tempos. Korda tuleks teha kogu Tallinn-Tartu maantee, samuti ei tohi Tallinn-Narva ja Tal-

linn-Pärnu-Ikla arendamine jääda perspektiivituks unistuseks. Lisaks oleks võimalik selle raha eest tõsta Eesti teede ja sildade kandevõimet, et aastaringiselt võiks teedel sõita 44-tonnise veose asemel vähemalt 52-tonnise veosega.

Uus riigihangete seadus

2016. aastal jõudis uue riigihangete seaduse eelnõu menetlemine riigikokku ning esitasime selle kohta mitmeid muudatusettepanekuid. Näiteks tegime alapakkumiste vältimiseks ettepaneku kehtestada uue seadusega pakkujatele kohustus maksta oma töötajatele töötasu, mis on vähemalt 70% vastava sektori keskmisest töötasust. Seisime ka selle eest, et riigihanked oleksid tänasest läbipaistvamad.

Sõidupäevikute kaotamine

2016. aastal võttis riik kuulda meie ettepanekut kaotada sõidupäevikute täitmise kohustus ning asus välja töötama sobivat lahendust. Ühe võimaliku lahenduse kohaselt ei pea enam sõidupäevikut täitma, kui tööandja autot kasutatakse nii töö- kui ka erasõitudeks. Erisoodustumaks hakkaks sõltuma auto võimsusest. Loodame, et riik jõuab sõidupäevikute kaotamiseni 2017. aastal.

Pensionifondide raha Eesti majandusse

Tegime 2016. aastal ettepaneku, et Eesti majanduse elavdamiseks peaksid pensionifondid märgatavalt suurendama oma investeringuid Eestisse. Täna on vaid ca 5% pensionifondide varast paigutatud Eesti majandusse. Teistes riikides on pensionifondide vara oluliselt rohkem investeeritud kohalikku majandusse. Tänu meie üleskutsele tekkis ühiskonnas arutelu ning hakati otsima võimalusi investeringute suurendamiseks Eesti majandusse.

Olime vastu maagaasi aktsiisimäära hüppelisele tõstmisele

Uus valitsus soovib aastatel 2018–2020 tõsta maagaasi aktsiisimäära igal aastal 25%. Olime sellele seadusemuudatusele vastu, sest see rikub meie hinnangul põhiseadusest tulenevat õiguspärase ootuse põhimõtet. Oma seisukohast andsime teada nii riigikogule kui ka presidendile. Aasta eelviimasel päeval saatsime kirja õiguskantslerile, milles palusime tal pöörduda

riigikohtu poole taotlusega tunnistada maagaasi aktsiisi järsk tõus põhiseadusega vastuolus olevaks.

Magustatud jookide maksustamine ei ole hea mote

Oleme vastu riigi plaanile kehtestada suhkruga magustatud jookidele täiendav maks. Teiste riikide (nt Taani, Soome) praktika on näidanud, et toidumaksud täidavad fiskaalset eesmärki, kuid maksu mõju inimeste käitumisele on teisejärguline.

Võitlus ümbrikupalkadega

2016. aasta viimases kvartalis tõstsime fookusesse ümbrikupalkade teema, et tõsta nii tööandjate kui ka töötajate teadlikkust ümbrikupalga maksimisega kaasnevatest negatiivsetest mõjudest. Selleks viisime koostöös maksuametiga oma liikmete hulgas läbi ümbrikupalkade teemalise küsitluse. Tulemustest selgus, et vähenenud on täiesti mustalt makstava ümbrikupalga osakaal, kuid mõnevõrra on suurenenud osaliselt makstava ümbrikupalga osakaal.

Autode registreerimistasu suurendamine

Aasta lõpus soovis uus valitsus märgatavalt tõsta autode esmaregistreerimise ja ka omaniku vahetamise eest tasutatavat riigilõivu. Täiendavat tasu sooviti võtta CO² sisalduse eest heitgaasis või selle näitaja puudumisel sõiduki mootori võimsuse eest kilovattides. Keskmise võimsusega auto puhul oleks tasu suurenenud üle 300 euro. Meie hinnangul oli see muudatus põhjalikumalt läbi analüüsimata ning seetõttu palusime riigilõivu tõstmise punkti eelnõust välja jätta. Detsembri keskpaigas jäetigi see punkt maksumuudatuste kobareelnõust välja. Arutelu ja täiendavate analüüside tegemine jätkub 2017. aastal.

Head tavad toiduainete tarneahelas

Koostöös toiduliidu, kaupmeeste liidu ja põllumajandus-kaubanduskojaga alustasime heade tavade väljatöötamist toiduainete tarneahelas. Heade tavade eesmärgiks on vähendada ebaausaid kaubandustavasid, parandada koostööd toidutootjate ja jaekaubanduse vahel ning muuta kogu tarneahel tänasest efektiivsemaks. Head tavad valmivad 2017. aasta esimeses pooles.

Algas ühinguõiguse revisjon

Meie vastuseisust hoolimata sai 2016. aastal alguse ühinguõiguse revisjon, mille raames analüüsitakse läbi kogu äriseadustik. See protsess kestab 2019. aasta lõpuni. Me ei pea nii ulatuslikku analüüsimist mõistlikuks, sest tänane äriseadustik töötab üldjoontes hästi ning probleeme on vähe.

Arbitraažikohtuga seonduvad muudatused

Justiitsministeerium tuli 2016. aastal välja ideega, mille kohaselt tuleks kõikide alaliste vahekohtute, sh kaubanduskoja arbitraažikohtu otsused tunnustada riiklikus kohtus. Olime sellele muudatusele vastu, sest see tooks ettevõtjatele kaasa raha- ning ajakulu. 2017. aastal selgub, kas ja millisel viisil muudetakse tänast korda.

Valmimas on uus ühisveevärgi

ja -kanalisatsiooni seadus

2016. aastal sai hoo sisse uue ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse eelnõu väljatöötamine ning sellesse protsessi olime ka meie kaasatud. Seisame selle eest, et uue seadusega ei pandaks ettevõtjatele ebamõistlikke kohustusi. Töö jätkub 2017. aastal.

Korruptsioonialase teadlikkuse tõstmine

2016. aastal lõppes kaks korruptsioonialast projekti. Esimene projekt algas 2015. aastal ning oli suunatud korruptsioonialase teadlikkuse tõstmisele venekeelse elanikkonna seas. Projekti raames tegime Narvas, Jõhvis ja Tallinnas venekeelseid koolitusi, korraldasime venekeelsete ettevõtjate seas korruptsioonialase küsitluse, kajastasime korruptsiooni teemat oma infokanalites ning tegime korruptsiooniteemalise KKK rubriigi kaubanduskoja kodulehele.

Teine projekt (Reducing corruption: Focusing on Private Sector Corruption (PrivaCor)) sai alguse juba 2014. aastal ning selle fookuses oli erasektori korruptsioon. Seda projekti vedas Eesti osas justiitsministeerium ning kaubanduskoda oli üks projekti partneritest. Projekti olid kaasatud erinevad partnerid ka Lätist, Taanist ja Hispaaniast. Projekti raames korraldati korruptsiooniteemaline uuring ettevõtjate ning ettevõtete juhtide seas Eestis ja Taanis, ettevõt-

jatega koostöös töötati välja poliitikasoovitused. Projekt lõppes rahvusvahelise korruptsiooniteemalise konverentsiga. Projekti raames valmisid ettevõtjatele suunatud infomaterjalid ausa ja läbipaistva ärikeskkonna tagamiseks.

JURISTIDE KONSULTATSIOON ON JÄTKUVALT HINNATUD

Kaubanduskoja liikmed kasutasid 2016. aastal aktiivselt meie juristide teenuseid. Juristid nõustasid liikmeid kõikides olulisemates valdkondades, millega ettevõtted oma igapäevategemistes kokku puutuvad. Kõige suuremat huvi pakkus ettevõtjatele jätkuvalt lepingutega seotud konsultatsioonid. Aitasime ettevõtjatel koostada erinevat liiki lepinguid (peamiselt müügi- ja töövõtulepinguid) ning viisime läbi lepingute analüüse. Paljud ettevõtted pöörusid meie poole ka küsimustega, mis seonduvad maksude, tööõiguse, riigihangete ja võlaõigusega.

KAUBANDUSKOJA ARBITRAAŽIKOHUS

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohtu tegutseb alalise vahekohtuna Eestis alates aastast 1992. Vastavalt arbitraažikohtu reglemendile lahendab vahekohus eraõigus-suhetest, sealhulgas ka väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi sõltumata hagi hinnast. Vaidluseid on praktikas olnud nii hinnaga alates mõnest tuhandest eurost kuni kümnete miljoniteni. Arbitraažikohtu otsused jõustuvad tegemise hetkest ning on otse täidetavad rahvusvaheliselt.

- 2016. aastal laekus arbitraažikohtule 15 hagiavaldust. Vaidluse lõplikuks lahendamiseks anti vahekohtule üle 9 hagiastja materjalid (sh 2015. aastal menetlusse võetud asjad).
- Tagastati hagimaterjale 7 korral. Menetlused lõpetasime seetõttu, et pooled leidsid lahenduse enne kohtumenetluse reaalselt algust.
- Otsuseid tehti 2016. aastal kokku 7 (sh aastal

2015 menetlusse võetud asjad). Viis otsust tehti rahvusvahelistes asjades.

- 2016. aastal laekunud asjadest oli 9 korral vähemalt üks pooltest väljastpoolt Eestit. Rahvusvahelistes vaidlustes olid osapoolteks äriühingud Norrast, Venemaalt, Leedust, Kasahstanist, Soomest, Inglismaalt ja Prantsusmaalt.
- Põhiliselt on vaidluste põhjuseks ja objektiks lepingud. Ostu-müügi- ja laenulepingutest kokku tulenes sel aastal ligemale ¾ vaidlustest ning ülejäänud osa moodustasid rendi-, tarne jm lepingud. Muu hulgas paluti vahekohtul mõista välja saamata jäänud tulu ning tekitatud kahju, mitmel korral pidi vahekohus tuvastama lepingu kehtivust. Ehituse ja sellega seonduvatest lepingutest tulenevad vaidlused olid 2016. aastal pisut tagaplaanile jäänud.

KAUBANDUSKOJA ESINDAJA EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEES

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees (EMSK), mis on Brüsselis asuv Euroopa kodanikuühiskonna esindajatest koosnev konsultatiivorgan, jätkas kaubanduskoja esindajana Reet Teder. Ettevõtjate huvide esindajana kuulub ta jätkuvalt tööandjate rühma ja osales aktiivselt kolme erineva sektsiooni, INT (siseturg, tarbijakaitse), ECO (makromajandus, maksupoliitika) ja TEN (transport, energia, infrastruktuur, infotehnoloogia) töös.

Aasta jooksul esitas EMSK nii Euroopa Komisjonile, Parlamendile ja nõukogule kui ka ELi eesistujamaadele hulgaliselt arvamusi direktiivide, määruste ettepanekute ja muude poliitikadokumentide kohta. Lisaks avaldati arvamust omaalgatuslikult. Teemadest domineerisid ELi kliima- ja energiapoliitika, telekommunikatsioon, digivaldkond, maksustamine, eelkõige võitlus maksude maksmisest kõrvalehoidumise vastu, aga ka pagulastemaatika, uued töövormid, sotsiaalkaitse ja jagamismajandus. Oma pitseri vajutas ka Brexit ning terrorirünnakud (eelkõige Euroopas).

Aastat iseloomustas kasvav rõhuasetus sotsiaalsetele teemadele ning töötajate esindajate nõudmiste järjest enam ELile (ja riigile) adresseerimine (mitte niivõrd tööandjatele). Märksõnana kõlas sotsiaalõiguste sammas. Reet Tederi peamiste saavutustena võib nimetada tugevat panust *geoblocking*'u kaotamisse, jagamismajanduse toetamisse, tasakaalustavate ja ettevõtjate huve arvestavate ettepanekute sisseviimist maksuvaldkonda käsitlevatesse arvamustesse ning Eesti positsiooni kajastavate ettepanekute kaitsmisesse töötajate lähetamise regulatsiooni juures. Järjepidevalt tutvustas Reet Teder ELi teemasid ka kaubanduskoja Teatajas.

KAUBANDUSKODA HARIDUSPOLIITIKA KUJUNDAJANA

2016. aastal panustasime mitmetesse juba 2015. aastal alguse saanud üleriigilisse haridusvaldkonna programmide arendamisse. Jätkasime tihedat koostööd haridus- ja teadusministeeriumi, ülikoolide, SA Innove, SA Ida-Viru Ettevõtluskeskuse ja SA Junior Achievement Eestiga ettevõtlusõppe edendamisel programmi „Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel“ raames, mis kannab 2016. aastast nime Edu & Tegu.

Samuti panustame programmi „Kutsehariduse maine tõstmine, õpipoisiõppe laiendamine“, mille raames on muu hulgas valminud töökohapõhise ehk õpipoisiõppe rakendamise juhendmaterjal tööandjale, väljatöötatud ettepanekud ja järeldused töökohapõhise õppe rakendamise toetamiseks ning töökohapõhise õppe mudeli edasiarendusteks. Töökohapõhine õpe on hea võimalus kutseõppe ja praktilise tööelu paremaks sidumiseks ning väärtuslike oskustöölise koolitamiseks.

Oluline on olnud panustamine tööjõuvajaduse ja oskuste prognoosisüsteemi OSKA, mis koostab viie aasta jooksul kõigil elualadel Eesti tööjõu- ja oskuste vajaduse prognoosid ning võrdleb neid pakutavate koolitustega kutse- ja kõrghariduses.

Tööjõuvajaduse, noorte töötamise ja tööeluks ettevalmistamise ning ettevõtete järelkasvu temaatikaga tegeles ka kaubanduskoja koordineeritav ettevõtete koostöövõrgustik, endise nimega „Unistused ellu!“. 2016. aastal uuenes võrgustiku visuaalne identiteet ning nimi. Nüüd kannab koostöövõrgustik nime „Ettevõtlikkuse edendamiseks“. Võrgustikku kuuluvad need ettevõtted ja organisatsioonid, kes panustavad laste ja noorte ettevõtliku mõtteviisi edendamisse.

Võrgustiku algatusel tegime ettepanekud alaealiste töötamist puudutava regulatsiooni muutmiseks, mis jõudsid seaduseelnõusse. Võrgustik korraldas kevadel seminari „Kuidas külvad, nõnda lõikad – järelkasvu arendamisest“, kus räägiti sellest, kuidas jõuda noorteni ja millele tasuks mõelda, kui on vajadus panustada ettevõtte järelkasvu arendamisse. Lisaks toimusid mitmed sisukad arutelud noorte tööeluks ettevalmistamise ja praktilisema karjääriõppe teemadel, sealhulgas osalesime Arvamusfestivalil aruteluga „Kas lapstööjõu soodustamine või samm parema tuleviku suunas?“.

Kvalifitseeritud tööjõu probleem ja töökäte nappus on kahtlemata oluline teema väga paljude ettevõtjate jaoks. Selle lahendamisel on kindlasti oluline roll kanda nii haridussüsteemil kui ka ettevõtjatel endil, sest koostöös saavutame paremaid tulemusi. Oma panuse andmise ning efektiivsema koostöö edendamisega jätkame kindlasti ka meie.

KAUBANDUSKOJA LIIKMETELE PAKUTAVAD TEENUSED

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja teenused jagunevad järgmiselt:

- ärivisiivid ja -delegatsioonid;
- ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine;
- rahvusvahelised messid ja kontaktüritused;
- info- ja partnerteenused Enterprise Europe Network'i abil (sh hangete monitooring);
- väliskaubandusteenused;
- koolitused, seminarid ja teised üritused;
- teenused valdkondlike projektide toel (nagu

- keskkonna- ja energianõustamised);
- muud teenused (reklaam, ruumide rent jne).

Ärivisiivid ja -delegatsioonid ning kontaktkohtumised

Aasta jooksul korraldasime mitu kõrgetasemelist ärivisiiti:

- korraldasime Vabariigi Presidenti saatva äridelegatsiooni Horvaatia Vabariiki;
- korraldasime Vabariigi Välisministrit saatvad äridelegatsioonid Iraani Islamivabariiki ja Austraaliasse ning Uus-Meremaale;
- korraldasime kõrgetasemelised visiivid Egiptusesse, Hongkongi ja Pekingisse, Istanbuli, Keeniasse, Vietnami, Usbekistani.

Samuti korraldasime koostöös Läti-Briti Kojaga kontaktvisiidi Lätti ning kontaktreisi Hiina, mille viisime läbi koostöös EASiga ning mida kaasrahastati ELi Regionaalarengu Fondi vahenditest. Aasta jooksul võtsime vastu 5 kõrgetasemelist äridelegatsiooni. Viime ellu teist pikaajalist raamprojekti, mida rahastab Välisministeerium Eesti arengu- ja humanitaarabi vahenditest. Selle raames on meil olnud võimalus tuua Eestisse mitmeid äridelegatsioone ning korraldada kõrgetasemelisi visiite, et tutvustada Eesti majandust ja ettevõtluskeskkonda ning luua pikaajalisi ärisuhteid valitud arenguriikidega. 2016. aastal külastasid projekti raames Eestit äridelegatsioonid Gruusiast, Iraanist, Nigeeriast, Usbekistanist ja Valgevenest. Lisaks korraldasime mitmetele välisdelegatsioonidele kontaktkohtumisi.

Ekspordi- ja väliskaubandusalane nõustamine

2016. aastal käivitasime ekspordialase nõustamise. Kaubanduskoja tegevmeeskonda kuuluvad spetsialistid omavad pikaajalist rahvusvahelist kogemust ning meeskonna peale saavad kaetud kõik maailmajaod. Ekspordialane nõustamine on abiks nii alustavale kui kogenud eksporditöörile. Esimesele saame anda häid suuniseid ekspordiga alustamiseks, teisele aga vihjeid ja näpunäiteid uutele turgudele laiendamiseks.

Väliskaubandusalast nõustamist oleme oma klientidele pakkunud aastaid. See on olnud eksporditöörile oluliseks toeks ning lihtsus-

tanud suurel määral nende ettevõtete tööd, kel väliskaubandusdokumentidega eelnev kokkupuude on puudunud.

Sihtturgude tutvustamine kaubanduskojas

Viisime läbi sihtturuseminare ja korraldasime kohtumisi Eesti suursaadikute ja majandusdiplomaatidega järgmistel sihtturgudel: Iirimaa, India, Leedu, Madalmaad, Portugal, Singapur, Sri Lanka ja Suurbritannia. Samuti tutvustasime Eesti ettevõtjatele rahvusvahelisi ärivõimalusi Aafrika erinevates riikides teisel Aafrika foorumil. Üritus leidis aset välisministeeriumis ja sai teoks arengukoostöö projekti rahastusel. Korraldasime viis ärifoorumit, kus tutvustasime viie riigi ärivõimalusi.

Messiinfo

Kaubanduskoja kodulehekülje www.koda.ee teenuste rubriigis on jätkuvalt võimalik leida pidevalt täiendavat informatsiooni mitmesuguste rahvusvaheliste messide, konverentside ja kontaktürituste kohta, sealt leiab ka lingid rahvusvaheliste messide andmebaasidele ja valitud messikeskustele.

Enterprise Europe Networki raames osutatavad kontaktteenused ja hangete monitooring

Enterprise Europe Networki (EEN) tegevus jätkus 2016. aastal edukalt. Kaubanduskoda on Eesti konsortsiumi partnerina pakkunud Eesti ettevõtetele mitmeid erinevaid rahvusvahelustumisega seotud teenuseid.

EENi vahendusel aitasime leida 321 korral sihtriikide kohta olulist teavet- ja välisriikidest potentsiaalseid partnereid. EENi kaudu oleme vahendanud ettevõtjatele messi- ja kontaktkohtumiste infot üle maailma. Võrgustiku poolt korraldatud kontaktkohtumiste üritustel osales kokku 57 klienti ja toimus 132 kohtumist. Välismaalt pärit ettevõtjatele saatsime Eesti turuinfot ja teavet neile huvipakkuvate potentsiaalsete partnerite kohta 197 korral.

2015.–2016. aasta tulemuseks võib pidada 12 koostöölepet Eesti ja välisettevõtja vahel, mis on Euroopa partnerite võrdluses igati eeskujulik tulemus.

Hangete monitooringu teenuse kliente oli 2016.

aastal 12, ühekordset hangete otsingut teostasime ja riigihangete infot väljastasime 25 ettevõttele.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda tegutseb täna Eestis EEN konsortsiumi juhi ja partnerina Euroopa Komisjoni ja kaubanduskoja vahel sõlmitud raamlepingu alusel, mis kehtib perioodil 2015–2020. Eestis kuulub konsortsiumisse veel 4 organisatsiooni: Tallinna Teaduspark Tehnopol, Tartu Teaduspark, Baltic Innovation Agency OÜ ja Invent Baltics OÜ.

Väliskaubandus

Väljastatud päritolusertifikaatide arv on jätkuvalt tõusuteel. 2016. aastal väljastasime 17 065 päritolusertifikaadi- ja dokumendikinnitust (2015. aastal 16726 tk). Endiselt on enim sertifikaate väljastatud Venemaale, Ukrainasse, Hiinasse ja Valgevenesse. 2016. aastal jätkus hoogsalt ka ATA Carnet kaubamärkmike kasutus, väljastasime neid 133 (2015. aastal 104). Kaubamärkmikke kasutati profitööriistade veoks nii Norrassa, Venemaale kui ka Šveitsi. Uutest turgudest lisandusid Liibanon, kuhu viidi kontserdil vajalik varustus ja Pakistanis esitleti oma tooteid samuti ATA-t kasutades.

Oleme partnerid välisministeeriumile ja Euroopa Komisjonile väliskaubandusalastes küsimustes.

Koolitused ja seminarid

2016. aastal korraldasime ligi 70 koolitust ja seminari, millel oli kokku üle tuhande osaleja.

Muu hulgas

- jätkasime populaarse tarbijakaitseteemalise sarja „Suunanäitaja“ infopäevade korraldamist;
- korraldasime erinevaid sihtturuseminare (vt eespool);
- toimusid erinevad seminarid finants- ja raamatupidamisteenuste, juhatuse liikmete kohustustest;
- tarka energiakasutust edendava projekti STEEEP raames, mida kaasrahastab Euroopa Liidu programm „Intelligent Energy Europe“ (IEE/13/844/SI2.675838), toimus 2016. aastal lisaks ettevõtete nõustamisele 5 koolitust;
- käimasoleva üle-euroopalise vahetusprog-

rammi ja Euroopa Komisjoni rahastatud (nr 652943) „Erasmus noortele ettevõtjatele“ raames aitasime väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid rahvusvahelistumisel ja kogemuste omandamisel välisriigidest;

- jätkuvalt tõime kaubanduskojas liikmeteni uut infot andmekaitse teemadel. Kevadel toimus ühiskoolitus koostöös Andmekaitseinspeksiooni ja Tööinspeksiooniga teemal „Kus jookseb piir töötaja andmete kasutamisel?“ ning sügisel andsime ettevõtetele ülevaate uuest andmekaitsemäärusest ja selle mõjudest ettevõtetele;
- koostöös sotsiaalministeeriumiga korraldasime miniseminari „Kuidas pakkuda teenu-seid erivajadustega kliendile?“.

KAUBANDUSKOJA ESINDUSED

JÕHVI ESINDUS

Ida-Virumaa on alati natuke eristunud teis-test Eesti maakondadest. Meil on suurim mitte-eestlaste osakaal, kõrge tööpuudus ja madalavõitu keskmine palk. Samal ajal on maakonnas ilus loodus, arenenud suurtööstus ja tublid inimesed. See kõik kokku loob olukorra, kus maakonna areng võiks olla sootuks kiirem, kui seni on olnud, ja sunnib küsima, mida oleks võimalik teha, et siinseid arenguid paremuse suunas pöörata.

Seminarid, ärihommikusöögid ja muud üritused

Oleme kaubanduskojas seisukohal, et lahen-dus saab peituda ennekõike uute kõrgepalga-liste töökohtade tekkes. Kiireim tee selles suunas on uute ettevõtete tulek piirkonda. Selle eesmärgi saavutamiseks on kaubanduskoja Jõhvi esindus panustanud mitmete maakonna investeerimiskeskonda tutvustavate ürituste korraldamisesse, sealhulgas rohkem kui saja osalejaga investeerimiskonverentsi Narvas ning ärihommikusöökidesse Peterburis, Jõhvis ja Tallinnas. Maakonna võimaluste välisinvestoritele tutvustamisele suunatud ürituste korraldamine jätkub ka 2017. aastal.

Seminar „Kuidas müüa oma elutööd?“ kesken-dus 2016. aastal sellele, kuidas leida oma ette-

võtte või osaluse müümiseks ostjaid. Oma nõu-andeid ja kogemusi jagasid juristid, finants- ja PR-valdkonna asjatundjad. Teema on jätkuvalt aktuaalne ja tõi kokku suure hulga kuulajaid.

Venekeelsete ettevõtjate korrupsiooniteadlikkuse tõstmiseks korraldas Jõhvi esindus 2016. aasta kevadel seminarid Jõhvis ja Narvas. Üritustel osalenutega suhtluse põhjal võib väita, et venekeelsete ettevõtete teadlikkus korrupsioonist erasektoris ei ole väga kõrge, kuid teadvustatakse sellega seotud ohtusid ning ollakse huvitatud oma teadmiste täiendamisest.

Kontaktreisid

2016. aastal aitas kaubanduskoja Jõhvi esindus kaasa ettevõtete vaheliste ärikontaktide loomisele, korraldades Eesti firmade kontaktreisi Saksamaale ning osaledes Valgevene äridelegatsiooni vastuvõtmisel Tallinnas ja kontaktreisi korraldamisel Usbekistani. Valgevene äridelegatsiooni juhtidega alanud mõttevahetuse tulemusena viib Jõhvi esindus 2017. aasta veebruaris Eesti ettevõtted Minskisse vastukülaskäigule.

Arvamusartiklid maakondlikes lehtedes

Juhtimaks tähelepanu mitmetele ettevõtluskeskkonna puudustele, algatas Jõhvi esindus mõttevahetust transpordi infrastruktuuri arengu ning põlevkivisektori ettevõtete õiglase maksustamise teemadel, avaldades selleteemalised arvamusartiklid maakondlikes ajalehtedes Põhjarannik ja Severnoje Poberezhje. Elektrienergia suurtarbijate ja alustavate tööstusettevõtete poolt makstavate ülekandetasude ning liitumistasude suuruse teemal toimus ümarlaud elektrisüsteemihalduri Elering osalusel.

Europe Direct'i Jõhvi teabekeskus

Euroopa Komisjoni Eesti esindusega sõlmitud lepingu alusel jätkas kaubanduskoda Europe Direct'i Jõhvi teabekeskuse töö korraldamist 2016. aastal. Toimusid seminarid ettevõtjatele, pedagoogidele ja kooliõpilastele ning koostööd maakonna ajalehtedega Põhjarannik ja Severnoje Poberezhje üllitasime ajalehtede vahelehed, mis käsitlesid Euroopa Liidu investeerimisplaani, suhteid naaberriikidega, abirahade kasutamist ja migratsiooni.

TARTU ESINDUS

Tartu esinduse tegevused lisaks liikmete info-päringutele vastamisele ning nende konsulteerimisele õiguslikes ja majanduslikes küsimustes olid 2016. aastal alljärgnevad.

Seminarid, ärihommikusöögid ja muud üritused

Aasta jooksul korraldati 16 koolitust ja seminari. Populaarsed olid koolitused, mis puudutasid aastaaruande koostamist ning maksunduse alal toimunud muudatusi. Jätkuvalt olid osavõturohked seminarid tööõiguse teemadel.

Koostöös Setomaa Valdade Liiduga aitas esindus sisustada Petseri äriinkubaatoris toimunud seminare, kus tutvustati Eesti ettevõtluse kogemusi erinevates tegevusvaldkondades. Kord kuus konsulteeriti äriinkubaatoris Vene ettevõtjaid, kellel on soov arendada Eesti-suunalist äri. Valdavalt puudutasid küsimused kontaktide leidmist ja ärikeskkonna õiguslikku regulatsiooni (maksud, toll, äriühingu registreerimine jmt).

Esindus korraldas Lõuna-Eesti ettevõtjate kohtumise Euroopa Parlamendi saadiku Kaja Kallasega, mille käigus said osalejad ülevaate Euroopa Liidu aktuaalsetest majanduspoliitilistest suundumustest. Kohtumine toimus Lõuna-Eesti ettevõtteid ja ettevõtluskeskkonda tutvustavas demokeskuses SPARK.

Osalemine töögruppides

Esindus osales erinevate kohaliku ettevõtluse edendamiseks mõeldud töögruppide ja komisjonide töös. Näiteks on Tartu ettevõtluse tugistruktuuride ümarlaud omanud olulist rolli infovahetuses ning aidanud tõhusalt kooskõlastada erinevate osapoolte tegevusi.

Osalesime ka SA Tartu Ärinõuandla nõukogu töös.

Panus korraldamisse ja osalemine

Esinesime Tartu Ärinõuandla, Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli poolt ühiselt korraldatud info- ja kontaktpäeval KONTORIST VÄLJA!. Üritus oli suunatud Tartumaa metalli-, puidu- ja toiduvaldkonna ettevõtetele ning eesmärgiks oli

erinevate võimaluste ja teenuste tutvustamine, mida pakuvad ettevõtjatele ülikoolid, Tartu linn ning ettevõtluse tugistruktuurid.

Osalesime Vidzeme äripäevadel Valmieras (Läti) ja tegime ettekande Vidzeme ärifoorumi raames toimunud seminaril.

Päritolusertifikaadid

Esindus väljastas 834 päritolusertifikaati.

PÄRNU ESINDUS

Pärnu esinduse tegevus oli 2016. aastal orienteeritud nii Pärnu piirkonnas kui mujal Eestis tegutsevatele ettevõtetele teenuste pakkumisele. Selleks korraldati koolitusi ja ärihommikusööke ning aidati kaasa ärikontaktide loomisele välisriikides.

Seminarid ja ärihommikusöögid

2016. aastal korraldas Pärnu esindus 7 koolitusseminari. Traditsiooniliselt rääkisid tunnustatud lektorid ja spetsialistid ettevõtjatele huvipakkuvatel ja aktuaalsetel teemadel. Enim huvi tunti maksuteemade vastu.

Kohalikus kogukonnas on saanud omamoodi kaubamärgiks meie korraldatavad ärihommikusöögid, kus ettevõtjate ja avaliku sektori esindajatega kohtuvad olulised inimesed. Möödunud aastal toimunud kolmel ärihommikusöögil esinesid rohkearvulisele publikule endised ministrid Arto Aas, Jürgen Ligi ja Kristen Michal, kõik oma valitsemisala väga aktuaalsetel teemadel.

Kontaktreisid

Pärnu esindus korraldas 2016. aastal kaks ärivisiiti: Rootsi ja Austriasse. Visiitide raames toimusid sihtriiki tutvustavad äriseminarid, kahepoolsed kohtumised kohalike ettevõtete ja ettevõtete ühiskülalastused.

Osalemine Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogu töös

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse nõunike kogus on kaubanduskoja esindajatel juhtiv roll. Tegevusega nõunike kogus aidatakse kaasa kutsehariduskeskuse ja ettevõtjate koostööle ning õppekavade arendamisele lähtuvalt tööandjate huvidest.

Väljaantud auhinnad

Kaubanduskoja Pärnu esinduse poolt väljaantava auhinna „Pärnumaa vastutustundlik ettevõtja“ pälvis 2016. aastal Oshino Electronics Estonia OÜ ja ettevõtte juht Ingvar Kuusk.

Ettevõtte tegevus on investeringute ja töökohatade loomise kaudu aidanud märkimisväärselt kaasa kohaliku kogukonna arengule. Oshino Electronics Estonia OÜ valmistab maailma juhtivate automarkide salongivalgustust. Ettevõtte on hästi juhitud ja majanduslikult jätkusuutlik, nende tooted ja teenused on kõrge lisandväärtusega ja orienteeritud eksporditurgudele ning ettevõtte on olnud hooliv oma töötajate suhtes.

Panus korraldamisse ja osalemine

- Pärnumaa ettevõtlusnädal
- Tulevikutegijate ideekonkurss „Meri – võimalus Pärnumaa ettevõtluse arengus“
- Õpilafirmade jõululaat „Pärnumaa jõulud 2016“

Väliskaubandusdokumendid

2016. aastal väljastas Pärnu esindus 2835 päritolusertifikaati ja muud väliskaubandusega seotud dokumenti.

Trükised

Möödunud aastal koostasime ja andsime Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse tellimisel välja Pärnumaa majandust tutvustava ingliskeelse trükise „Rewarding Pärnu“. Trükise eesmärk on tutvustada Pärnumaal toimuvat ettevõtlust potentsiaalsetele äripartneritele ja investoritele.

Ekspordiuuring

Pärnu esindus viis läbi Pärnumaa ettevõtlusuuringu, mis keskendus ekspordi kasvu ja arendamise teemaatikale. Uuringu eesmärgiks oli välja selgitada ja analüüsida Pärnumaa ettevõtete olulisemad ekspordi takistavad probleemid ja nende allikad, pakkudes välja võimalikud meetmed nende ületamiseks. Uuringu tulemused on aluseks välja töötatavatele tugimeetmetele, mille abil soodustada Pärnumaal tegutsevate ettevõtete ekspordi kasvu ja aidata neid uute turgude leidmisel.

SAAREMAA ESINDUS

Saaremaa esinduse eesmärk on olnud tagada koja liikmetele igapäevaste teenuste, konsultatsioonide, seminaride, koolituste, päritolusertifikaatide jm kättesaadavus.

Saaremaa esindus väljastas ja kinnitas 2016 aastal 68 väliskaubandusdokumenti.

KAUBANDUSKODA KUI ETTEVÕTJATE SUHTLUSKANAL

Kaubanduskoda korraldas 2016. aastal mitmeid pikkade traditsioonidega liikmeüritusi.

KEVADBALL

23. aprillil toimus Estonia kontserdisaalis ja Pizzicato kohvikus 20. traditsiooniline kaubanduskoja kevadboll, kus Tambat Tuisu juhtimisel sai veedetud meeleolukas õhtupoolik.

Kontserdisaalis hoolitsesid meelelahutuse eest uudne E-orkester koos solistide Gerli Padari ja Ott Leplandiga ning särtsakate etteastetega esinesid DanceFactory tantsijad ning lauljad Bert Pringi ja Anneliis Puhk. Pizzicato kohvikus paitas külaliste meeli aga kolmest vennast koosnev ansambel Comodo Trio ning portreesid maalis kunstnik Kuulo Vahter. Kätt sai proovida ka Olympic Casino ruleti- ja blackjacki lauas ning kuulata Hannes Aedlat tutvustamas rummi Zacapa 23Y Solera Gran Reserva.

TENNISETURNIIR

28. mail toimus Pärnus juba 20. traditsiooniline kaubanduskoja tenniseturniir.

Turniiri üldvõitjateks krooniti seekord Sulev Alajõe (Wendre AS) ja Leev Kuum (Eesti Konjunktuuriinstituut), kes alistasid pingsas finaalkohtumises Andras Kaasiku (Baltwood AS) ja Rene Mustasaare (Helves AS). Kolmanda koha heitluses jäid peale Rainer Änilane (Danske Bank) ja Sirje Peetri (Kihnu Kala AS).

Lohutusturniiri võitjateks krooniti Kaisa Loo-
nurm (Harmet OÜ) ja Martin Villig (Taxify).

GOLFITURNIIR

9. juunil toimus Niitvälja Golfikeskuses III kau-
banduskoja golfiturniir, milles marutuulte
kiuste võistles 19 võistkonda. Golfiturniiri koos-
tööpartner oli Matek AS.

Tulemused

I koht – Advokaadibüroo Sirel & Partnerid OÜ
Jüri Sirel, Janno Kuusk, Kristo Kallas, Kristel
Valk, Janne-Liisa Ottis

II koht – Ernst & Young Baltic AS

Ivar Kiigemägi, Reimo Kuldkepp, Erik Oja

III koht – Q-haus Baltic OÜ

Reino Soots, Meelis Krämman, Tõnu Kattai,
Janno Jõgi

Loosimisel võitis lennupiletid Türki Hillar Joon
(Novarc Group AS).

ÄRIHOOAJA AVAMINE

Ilusaks traditsiooniks on saanud, et kauban-
duskoda alustab iga algavat ärihooaega koos
oma liikmesettevõtete ja koostööpartneritega
meeleolukal perepäeval. Sellel aastal kogunes
pea 2000 külalast 27. augustil Tallinna Len-
nusadama välialale. Kõik huvilised said käia
nii aurik Katharinaga merel, vaadata viikingite
näitust Lennusadamas kui jälgida välialal tös-
tukauto demonstratsiooniesinemist, lastele oli
vaatamiseks pakkuda NUKU teatri katkendit
etendusest „Päike läheb puhkusele“. Ennast
sai harida lennuärevuse ning lastega reisimise
teemadel ning kuulata infot koja korraldatavate
kontaktreiside kohta või nautida päeva mõnusa
on-site massaažiga. Päeva lõpetas kontserdiga
Liis Lemsalu trio.

KOJA AASTAPÄEVA VASTUVÕTT JA RAAMATU „LEADING BRANDS OF ESTONIA“ ESITLUS

10. novembril tähistati Eesti Ajaloomuuseumi
Suurgildi hoones kaubanduskoja 91. aasta-

päeva. Külalistele tutvustati uhiuut juhtivate
kaubamärkide raamatut „Leading Brands of
Estonia“, mille kokkupanemiseks kogunes
esinduslik kolleegium ning mille eesmärgiks
on Eesti kui innovaatilise ning arenenud majan-
dusega riigi tutvustamine. Õhtu meelelahutus-
liku poole eest hoolitses Andrus Rannaääre.

Sellel aastal ühtegi kaubanduskoja aumärki
välja ei antud.

MUUD ÜRITUSED

Arvamusfestivalil üksikala meie koordineerida
polnud, küll aga lõime kaasa haridusteemali-
sel arutelul. Eelmisel aastal korraldasime ka 4
uute liikmete vastuvõtu üritust.

Täname koostööpartnereid: *Prike, Silberauto, Olympic Casino, Sangla juveeliasalong, Tradehouse, Balbiino, Matek, Estonia kontsert, Saku Õlletehas, Stillabunt, Nordic Hotel Forum, Niitvälja Golf, A. Le Coq, Olde, Hansa, Lennusadam, Arco Vara, Estravel, Nordica, Domina Elegans, Finnair, Dermoshop, Eesti Massaaži- ja Teraapiakool, Turkish Airlines, NUKU teater, Kuusakoski, Liviko, Tööinspeksioon, Pizza-Kiosk, Chaga Health, Noored Kooli ja Tagasi Kooli.*

KAUBANDUSKOJA TRÜKISED JA VÄLJUNDID

Jätkuvalt ilmusid kõik liikmeid teavitavad ning
välispartneritele suunatud väljaanded:

- 11 numbrit kaubanduskoja häälekandjat Tea-
taja;
- 11 numbrit venekeelset häälekandjat Vest-
nik;
- iganädalane E-Teataja eesti keeles, üle
nädala ilmuv venekeelne E-Vestnik ning kord
kuus ilmuv ingliskeelne E-News;
- kaubanduskoja 2015. aasta tegevusaruannet
kajastav aastaraamat;
- Estonian Export Directory 2016, kus tutvus-
tavad ennast Eesti ettevõtted, kes soovivad
oma kaupu ja teenuseid välisriikidele viia ja
mujalt maailmast partnereid leida. Estonian
Export Directory koostööpartner on FCR
Media AS.

KODA TUNNUSTAB

EESTI ETTEVÖTETE KONKURENTSIVÖIME EDETABEL 2016

Konkurentsivõime Edetabeli koostamise eesmärk on selgitada välja kõige konkurentsivõimelisemad ettevõtted, pakkuda ettevõtetele võimalust võrrelda end teiste omasugustega ning hinnata Eesti ettevõtete edukust, tulemuslikkust ja jätkusuutlikkust.

Eesti ettevõtete konkurentsivõime edetabeli ajalugu ulatub aastasse 2003, mil seda pinget nida hakati koostama Eesti Kaubandus-Tööstuskoja initsiatiivil.

Koos Eesti Konjunktuuriinstituudiga on juba kümme aastat selgitatud välja üldist konkurentsivõime paremusjärjestust, mille tulemusena selgub Eesti konkurentsivõimelisemad ettevõtted. Eraldi koostatakse edetabelid valdkonniti.

Konkurentsivõimelisemad 2016:

- **suurettevõte** – Tallink Grupp AS,
- **väike- ja keskettevõte** – AdCash OÜ,
- **mikroettevõte** – SPS Grupp OÜ.

2016. aasta võitjad tegevusalade kaupa:

- **toiduainetööstuse ettevõte** – A. Le Coq AS,
- **tööstus- ja energeetikaettevõte** – Stora Enso Eesti AS,
- **kinnisvaraettevõte** – E.L.L. Kinnisvara AS,
- **turismiettevõte** – Tallink Grupp AS,
- **hulgikaubandusettevõte** – Baltic Agro AS,
- **jaekaubandusettevõte** – Tallinna Kaubamaja AS,
- **transpordi- ja logistikaettevõte** – Sillamäe Sadam AS,
- **finantsvahendusettevõte** – Swedbank AS,
- **ehitusettevõte** – Merko Ehitus AS,
- **side-, kommunikatsiooni- ja IT-ettevõte** – Telia Eesti AS,
- **teenindustusettevõte** – Olympic Entertainment Group AS.

Koos Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse konkursi Ettevõtluse Auhind parimatega kandideerisid konkurentsivõime edetabeli parimad tiitlile aasta ettevõtte 2016. Aasta ettevõtte tiitli pälvis **masinatööstusettevõte Hekotek AS**.

Aasta ettevõtte žüriisse kuulusid ettevõtlusminister Liisa Oviir, majandus- ja taristuminister Kristen Michal, aasta ettevõtte 2015 võitja Kodumaja Grupp juhatuse esimees Lembit Lump, Eesti Panga president Ardo Hansson, Tallinna Tehnikaülikooli rektor Jaak Aaviksoo, ettevõtja Oliver Väärtnõu (Cybernetica AS juhatuse esimees) ja ettevõtja Ruth Oltjer (Chemi-Pharm AS juhataja, aasta ettevõtja 2012).

Ettevõtluskonkursid kulmineerusid piduliku austamisõhtuga 13. oktoobril Kultuurikatlas, millest tegi ülekande ka Eesti Rahvusringhääling (ERR).

Edetabelid, meetodika ja kõik konkursi puudutav on kättesaadav ka veebilehel www.ettevotluskonkurss.ee.

NOORE ETTEVÖTJA PREEMIA

2016. aastal kuulutas kaubanduskoda ja Swedbank juba teist korda välja noore ettevõtja preemia konkursi. Noor ettevõtja 2016 tiitli ja preemia 5000 eurot pälvis sel aastal **Markus Villig** ettevõttest Taxify OÜ. Preemia andis üle president Kersti Kaljulaid.

Noore ettevõtja preemia on mõeldud kuni 30-aastasele Eesti ettevõtjale kohaliku ettevõtluse edendamise ja väljapaistva tegevuse eest. 2016. aastal kandideeris preemiale 29 ettevõtlikku noort, kelle hulgast valis võitja välja žürii.

Žüriis osalesid kaubandus-tööstuskoja peadirektor **Mait Palts**, Swedbanki ettevõtete panganduse juht **Heiki Raadik**, Eesti Vabariigi presidendi sisenõunik **Heli Suvi**, Estraveli tegevjuht **Anne Samlik** ning noor ettevõtja 2015 laureaat ja ettevõtte Mooncascade OÜ tegevjuht **Indrek Ulst**.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(eurodes)	Lisa	12/31/2016	12/31/2015
AKTIVA			
Käibevara			
Raha ja pangakontod	2	1 675 558	1 728 810
Lühiajalised finantsinvesteeringud	3	697 000	697 000
Nõuded ostjate vastu		47 598	65 073
Mitmesugused nõuded		33 818	35 544
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	4	90 122	64 301
Käibevara kokku		2 544 096	2 590 728
Põhivara			
Materiaalne põhivara			
Maa ja ehitised	6	1 048 240	1 156 888
Masinad ja seadmed	6	19 017	14 994
Muu põhivara	6	14 217	2 004
Materiaalne põhivara kokku		1 081 474	1 173 886
Immateriaalne põhivara	7	3 665	12 454
Põhivara kokku		1 085 139	1 186 340
AKTIVA KOKKU		3 629 235	3 777 068
PASSIVA			
Lühiajalised kohustused			
Ostjate ettemaksed	9	174 773	199 465
Võlad tarnijatele		40 148	15 107
Mitmesugused võlad	9	323 127	328 314
Maksuvõlad	10	87 496	89 653
Viitvõlad			
Võlad töötajatele	9	36 748	52 813
Muud viitvõlad	9	86 920	183 372
Viitvõlad kokku		123 668	236 185
Lühiajalised kohustused kokku		749 212	868 724
Netovara			
Reservid	11	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem		2 429 719	2 362 012
Aruandeaasta tulem		-28 321	67 707
Netovara kokku	11	2 880 023	2 908 344
PASSIVA KOKKU		3 629 235	3 777 068

KONSOLIDEERITUD TULUDE JA KULUDE ARUANNE

(eurodes)	Lisa	2016	2015
TULUD			
Müügitulu	13	855 625	799 246
Liikme- ja sisseastumismaksud	14	882 882	895 473
Muud tegevustulud	15	137 001	339 166
Tulud kokku		1 875 508	2 033 885
KULUD			
Mitmesugused tegevuskulud	16	704 212	690 496
Tööjõu kulu	17	1 075 669	1 154 213
a) palgakulud		805 636	863 515
b) sotsiaalmaksud		270 033	290 698
Kulum	6,7	132 525	131 875
Muud tegevuskulud		0	710
Kulud kokku		1 912 406	1 977 294
PÕHITEGEVUSE TULEM		-36 898	56 591
FINANTSTULUD ja -KULUD			
Intressitulud		8 579	11 116
Intressikulud		-2	0
Kokku finantstulud ja -kulud		8 577	11 116
ARUANDEAASTA TULEM		-28 321	67 707
ARUANDEAASTA TULEM KOKKU		-28 321	67 707

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

(eurodes)	Lisa	2016	2015
I. RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST			
1.1. Põhitegevuse tulem		-36 898	56 591
1.2. Korrigeerimised		132 525	131 875
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	6,7	132 525	131 875
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus		-6 620	28 877
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus		-119 512	-66 202
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU		-30 505	151 141
II. RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST			
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	6,7	-31 324	-5 814
2.2. Laekunud intressid		8 579	11 116
2.3. Makstud intressid		-2	0
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU		-22 747	5 302
RAHAVOOD KOKKU		-53 252	156 443
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	2	1 728 810	1 572 367
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS		-53 252	156 443
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	2	1 675 558	1 728 810

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(eurodes)	Reservfond	Reservid	Akumuleeritud tulem	Kokku
Saldo 31.12.2014	95 155	383 470	2 362 012	2 840 637
Aruandeperioodi tulem	0	0	67 707	67 707
Saldo 31.12.2015	95 155	383 470	2 429 719	2 908 344
Aruandeperioodi tulem	0	0	-28 321	-28 321
Saldo 31.12.2016	95 155	383 470	2 401 398	2 880 023

RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE LISAD

LISA 1. RAAMATUPIDAMISE AASTARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUS- MEETODID JA HINDAMISALUSED

31. detsembril 2016 lõppenud majandusaasta kohta koostatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud lähtudes Eesti Vabariigi Raamatupidamise seadusest ning rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginevast heast raamatupidamistavast. Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (kaubanduskoda) on oma põhikirja järgi vabatahtliku liikmelisuse alusel Eesti Vabariigis kehtestatud korras registreeritud juriidilisi ja üksikisikuid ühendav mittetulundusühing. Kaubanduskoja põhikirjaline eesmärk ei ole oma liikmetele ainelise tulu saamine ja jaotamine. Kaubanduskoda kasutab oma tulusid üksnes ühingu põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

Kaubanduskoja juhatus otsustas 16.03.2007 soetada 64,7% Eesti Konjunktuuriinstituudi AS (EKI) aktsiatest. Seisuga 31.12.2016 kuulus kaubanduskojale 100% EKI aktsiatest.

Kasumiaruanne on koostatud Raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud kasumiaruande skeemi nr. 1 alusel.

Konsolideerimisgruppi kuuluvad juriidilised isikud kasutavad olulises osas ühtseid arvestuspõhimõtteid. Arvestuspõhimõtteid rakendatakse järjepidevalt kõigi aruandes esitatud perioodide kohta. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arvestusvaluutaks on euro. Raamatupidamise aastaaruanne on esitatud eurodes.

KONSOLIDEERIMISE PÕHIMÕTTED

Tütarettevõtte

Tütarettevõtteks loetakse sellist ettevõtet, milles kaubanduskoda omab rohkem kui 50% hääleõiguslikest aktsiatest, on muul moel või-

meline kontrollima tema tegevus- ja finantspoliitikat lepingu või kokkuleppe alusel või kui kaubanduskojal on õigus nimetada või tagasi kutsuda enamust tegevjuhtkonna ja kõrgema juhtorgani liikmetest. Tütarettevõtte raamatupidamisaruanded lülitatakse konsolideeritud aruandesse alates kontrolli tekkimise hetkest kuni kontrolli lõppemiseni.

Konsolideerimine

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõik EKI finantsnäitajad. Kaubanduskoja ja EKI omavahelised tehingud ja saldod on elimineeritud.

Kaubanduskoja konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud konsolideeritud aastaaruande lisades, kajastatakse investering tütarettevõttesse soetusmaksumuses.

FINANTSVARA JA -KOHUSTISED

Finantsvaraks loetakse raha, lühiajalisi finantsinvesteeringuid, nõudeid ostjate vastu ja muid lühi- ja pikaajalisi nõudeid. Finantskohustisteks loetakse tarnijatele tasumata arveid, viitvõlgasid ja muid lühi- ja pikaajalisi võlakohustusi.

Finantsvara ja -kohustised võetakse algset arvele nende soetusmaksumuses, milleks on antud finantsvara või -kohustuse eest makstud või saadud tasu õiglane väärtus. Finantskohustused kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvara eemaldatakse bilansist, kui konsolideerimisgrupi liige kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolele üle varast tulenevad rahavood ning enamiku finantsvaraga seotud riskidest ja hüvedest. Finantskohustus eemaldatakse bilansist siis, kui see on rahuldatud, lõpetatud või aegunud.

Finantsvara oste ja müüke kajastatakse järjepidevalt väärtuspäeval, st päeval, mil konsolideerimisgrupi liige saab ostetud finantsvara omanikuks või kaotab omandiõiguse müüdüd finantsvara üle.

RAHA JA EKVIVALENDID

Raha ning raha ekvivalentidena kajastatakse raha kassas ja pangas, nõudmiseni hoiuseid ning lühiajalisi (üldjuhul alla 3-kuulise lunastustähtajaga) pangadeposiite.

LÜHIAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

Lühiajalised finantsinvesteeringuid aktsiatesse ja teistesse väärtpaperitesse on bilansis hinnatud, lähtudes nende õiglasest väärtusest. Õiglase väärtuse hindamisel on aluseks finantsinvesteeringu turuväärtus bilansipäeval. Juhtudel, kui õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata, on lühiajalised finantsinvesteeringud kajastatud bilansis soetusmaksumuses.

NÕUDED OSTJATE VASTU

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses. Ostjatelt laekumata arved on bilansis hinnatud tõenäoliselt laekuvatest summadest lähtudes. Seejuures hinnatakse iga kliendi laekumata arveid eraldi, arvestades teadaolevat informatsiooni kliendi maksevõime kohta. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded on kajastatud tegevuskuludes. Lootusetud nõuded on kantud bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena.

MATERIAALNE PÕHIVARA

Olulisuse printsiibist lähtudes kajastatakse põhivarana need varaobjektid, mille soetusmaksumus ületab 320 eurot ja mille kasulik eluiga on üle ühe aasta. Madalama soetusmaksumusega või lühema kasuliku elueaga varaobjektid

kantakse kasutusse võtmisel kuluks ning nende üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulu-dest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalse põhivara kajastamisel bilansis on selle soetusmaksumusest maha arvatud akumulieeritud kulum ja vara väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Juhul, kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest olulistest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena, määrates neile eraldi amortisatsiooninormid vastavalt komponendi kasulikule elueale.

Koda kasutab materiaalse põhivara amortiseerimisel lineaarset meetodit.

Materiaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Materiaalse põhivara grupp

Kasulik eluiga

Ehitised ja rajatised	12,5–20 aastat
Masinad ja seadmed	3–5 aastat
Muu materiaalne põhivara	3–5 aastat

Kui materiaalse põhivara objektile on tehtud selliseid parendustöid, mis vastavad põhivara kajastamise kriteeriumitele, siis need kulutused lisatakse põhivara objekti soetusmaksumusele. Muud kulutused, mis pigem säilitavad põhivara võimet luua majanduslikku kasu, kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

IMMATERIAALNE PÕHIVARA

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kuludest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Amortisatsioonimäärad lähtuvad vara kasulikust elueast ning immateriaalse põhivara amortiseerimisel kasutatakse lineaarse amortisatsiooni meetodit.

Immateriaalse põhivara gruppidele on üldjuhul määratud järgmised kasulikud eluead:

Immateriaalse põhivara grupp	Kasulik eluiga
Aegjada	10 aastat
Tarkvara	3 aastat

Aegjada all mõistetakse põllumajanduse turuinfosüsteemi andmestikku.

RENDIARVESTUS

Kapitalirendiks loetakse rendisuhet, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Ülejäänud rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

ETTEVÕTE KUI RENTNIK

Kasutusrendi maksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kuluna.

ETTEVÕTTE TULUMAKS

Kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt maksustatakse dividendidena jaotatavat kasumit määraga 20/80 netodividendina väljamakstud summast. Dividendidelt arvestatud ettevõtte tulumaks kajastatakse tulumaksukuluna dividendide väljakuulutamise perioodi kasumiaruandes sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal dividendid välja makstakse. Bilansipäeva seisuga väljamaksmata dividendidelt arvestatud tulumaksukohustust ja -kulu korrigeeritakse vastavalt uuel aruandeperioodil kehtivale tulumaksu määrale.

Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võiks kaasneda dividendide väljamaksmisega on ära toodud lisas 12.

Kaubanduskoda ei jaota oma liikmete vahel tulemit.

VÄLISVALUUTAS TOIMUNUD TEHINGUTE KAJASTAMINE

Välisvaluutas fikseeritud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetarised varad ja kohustused seisuga 31. detsember 2016 on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval kehtinud Euroopa Keskpannga valuutakurside alusel. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kasumiaruandes kajastatud perioodi tuluna ja kuluna.

PÕHITEGEVUSE TULUD

Liikmemaksud kajastatakse tuluna perioodil, mille eest need tasuti.

Tulu teenuste müügist kajastatakse lähtudes valmidusastme meetodist, teenuse osutamisest saadavad tulud ja kasum kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulutused.

Intressitulu kajastatakse lähtudes vara sisemisest intressimäärast. Dividenditulu kajastatakse vastava nõudeõiguse tekkimisel.

PROJEKTARVESTUS

Rahvusvaheliste projektide puhul ei kajastata makstud summasid oma kuluna ega saadud summasid oma tuluna, vaid neid kajastatakse vastavalt nõude ja kohustusena. Tulude ja kulude aruandes kajastatakse vajadusel ainult vahendamisest teenitud netotulu või tekkinud netokulu.

SIHTFINANTSEERIMINE

Sihtfinantseerimiseks nimetatakse Euroopa Liidu toetusfondide jt ettemakseid, mille tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud. Sihtfinantseerimist eristavad muust abist asjaolud, et selle rahalist väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta ning selle saamine on seotud teatud tingimustele vastamisega.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna

siis, kui sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel ja sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil – põhitegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud põhitegevuse tulemit elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja põhitegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuste saldode muutused.

Investeeringu- ja finantseerimistegevusest tulevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

SEOTUD OSAPOOLED

Osapooled on seotud, kui ühel osapoolel on kontroll teise osapoole üle või oluline mõju teise osapoole äriolulistele otsustele.

Aastaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- omanikke;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (sh teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda.

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peamiseks seotud osapoolteks on juhatusega seotud ettevõtteid, mis on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed.

BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Raamatupidamise aastaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustuste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmsid bilansi kuupäeva 31. detsember 2016 ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasemal perioodil toimunud tehingutega.

LISA 2. RAHA JA PANGAKONTOD

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Sularaha kassas	3 417	5 355
Pangakontod	806 009	837 536
Tähtajaline hoius	866 132	885 919
Raha ja pangakonto kokku	1 675 558	1 728 810

Tähtajaliste hoiuste koosseisus on kajastatud erinevad lühiajalised deposiidid tähtajaga kuni 3 kuud ja intressimääraga 0,32% kuni 1%.

LISA 3. LÜHIAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
LHV pank	665 000	665 000
Swedbank	32 000	32 000
Kokku	697 000	697 000

Liik	pank	summa	tähtaeg	intress
Tähtajaline hoius	LHV	520 000	15.10.2017	0,30%
Tähtajaline hoius	LHV	145 000	28.10.2017	0,30%
Tähtajaline hoius	Swedbank	32 000	04.10.2017	0,01%

LISA 4. ETTEMAKSTUD TULEVASTE PERIOODIDE KULUD

(eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Kindlustuse maksed	720	1 037
Reklaami, kirjastuse jm. ettemaksed	52 344	22 656
Messide ja visiitide ettemaksed	37 058	40 608
Kokku	90 122	64 301

LISA 5. PIKAAJALISED FINANTSINVESTEERINGUD

(eurodes)

Eesti Konjunktuuriinstituut AS			
Asukoht	Eesti Vabariik		
Põhitegevusala	Teadus- ja arendustegevus sotsiaal- ja humanitaar- teaduste vallas		
Aktsiate arv 31.12.2015	4 080		
Aktsiate arv 31.12.2016	4 080		
Osalus 31.12.2015	100%		
Osalus 31.12.2016	100%		
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2015	bilansis	133 461	
Soetusmaksumus Kaubanduskoja bilansis 31.12.2016	bilansis	133 461	
Omakapital seisuga		12/31/2016	12/31/2015
Aktsiakapital		26 112	26 112
Reservkapital		2 612	2 612
Eelmiste perioodide jaotamata kasum		69 336	68 025
Aruandeaasta kasum		468	1 311
Omakapital kokku		98 528	98 060
Osalus tütarettevõtte omakapitalis		100%	100%
Kojale kuuluv osa omakapitalist		98 528	98 060
Tütarettevõttele kuuluv aegjada jääkväärtus (lisa 7)		3 665	12 454
Bilansiline väärtus kapitaliosaluse meetodil (lisa 18)		102 193	110 514

LISA 6. MATERIAALSE PÕHIVARA LIIKUMINE

(eurodes)

Soetusmaksumus	Maa ja ehitised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.15.	2 333 908	154 833	167 513	2 656 254
Soetamine	0	14 804	16 520	31 324
Mahakandmine	0	-13 969	0	-13 969
Soetusmaksumus 31.12.16.	2 333 908	155 668	184 033	2 673 609
Amortisatsioonikulu				
Amortisatsioonikulu 31.12.15.	1 177 020	139 839	165 509	1 482 368
Amortisatsioonikulu	108 648	10 781	4 307	123 736
Mahakantud kulum	0	-13 969	0	-13 969
Amortisatsioonikulu 31.12.16.	1 285 668	136 651	169 816	1 592 135
Jääkväärtus				
Jääkväärtus 31.12.15.	1 156 888	14 994	2 004	1 173 886
Jääkväärtus 31.12.16.	1 048 240	19 017	14 217	1 081 474

LISA 7. IMMATERIAALNE PÕHIVARA

(eurodes)

Soetusmaksumus	Aegjada	KOKKU
Soetusmaksumus 31.12.15.	87 894	87 894
Soetusmaksumus 31.12.16.	87 894	87 894
Amortisatsioonikulu		
Amortisatsioonikulu 31.12.15.	75 440	75 440
Amortisatsioonikulu	8 789	8 789
Amortisatsioonikulu 31.12.16.	84 229	84 229
Jääkväärtus		
Jääkväärtus 31.12.15.	12 454	12 454
Jääkväärtus 31.12.16.	3 665	3 665

LISA 8. KASUTUSRENT

(eurodes)

Ettevõtte kui rentnik

2016. aastal moodustasid masinate ja seadmete kasutusrendimaksed 15 761 eurot (2015: 13 387 eurot).

Koja esinduste rendimakseid on tasutud kogusummas 6 249 eurot (2015: 6 138 eurot). Tartu esindus 913 eurot (2015: 913 eurot), Pärnu esindus 2 820 eurot (2015: 2 820 eurot), Jõhvi esindus 1 046 eurot (2015: 1 031 eurot), Kuressaare esindus 1 470 eurot (2015: 1 374 eurot). EKI ruumide rendimakseid on tasutud summas 34 962 eurot (2015: 34 962 eurot). Kokku tasuti rendimakseid 2016. aastal 41 211 eurot (2015: 41 100 eurot) (vt. Lisa 16). Valdava osa ruumide rendilepinguid saab lõpetada 2–3 kuu etteteatamise ajaga.

28

LISA 9. LÜHIAJALISED KOHUSTISED

(eurodes)

Ostjate ettemaksed	12/31/2016	12/31/2015
Liikmemaksude ettemaksed	18 452	17 350
Kataloog ExportDirectori jm	2 554	25 914
Uuring	153 767	156 201
Kokku	174 773	199 465
Mitmesugused võlad		
Arbitraažikohtu vahendid*	321 809	326 996
Dispasöörivate vahendid**	1 318	1 318
Kokku	323 127	328 314

* Arbitraažikohus lahendab lepingulistest ja teistest tsiviilõiguslikest suhetest, sealhulgas väliskaubandus- ja muudest rahvusvahelistest majandussuhetest tulenevaid vaidlusi. Arbitraažikohtu vahendite all kajastatakse summat, mille kasutamine toimub arbitraažikohtu nõukogu otsusel muuhulgas arbitraažikohtu nõukogu liikmete tegevuse kompenseerimiseks arbitraažikohtu juhtimisel (sh osalemise eest arbitraažikohtu nõukogu istungitel), ning arbitraažikohtu kulude katmiseks arbitraažimenetluse arendamisel ja suhtlemisel teiste alaliste tegutsevate arbitraažikohtutega ning muude kulude katmiseks.

**Kaubandusliku meresõidu üldavariid kvalifitseerivad ja kahju jaotamise arvestust koostavad koja juurde kuuluvad dispasöörid.

Võlad töötajatele:	12/31/2016	12/31/2015
Puhkusereservi kohustus	36 650	52 725
Võlad töötajatele	98	88
Kokku	36 748	52 813

Muud viitvõlad:	12/31/2016	12/31/2015
Läbiarveldused	85 110	182 874
Eurocardi tehingud	1 810	210
Võlgnevus aruandvatele isikutele	0	288
Kokku	86 920	183 372

Lähiarvelduste (lühiajalised võlad ja saadud ettemaksed peamiselt erinevate projektide läbiviimisel) summa 85 110 eurot moodustub erinevate pooleliolevate projektide summast (sh arengukoostööprojekt summas 15 482 eurot, Enterprise Europe Network summas 64 520 eurot, Exellent Energy Effec. Performance summas 5 108 eurot).

LISA 10. MAKSUKOHUSTUSED

(eurodes)

	12/31/2016	12/31/2015
Maksuliik		
Sotsiaalmaks	39 323	47 657
Üksikisiku tulumaks	20 793	25 894
Töötuskindlustusmaks	2 617	3 249
Kohustuslik kogumispension	2195	2715
Erisoodustuste tulumaks	887	576
Käibemaks	21 681	9 562
Kokku	87 496	89 653

LISA 11. NETOVARA

(eurodes)

Vastavalt juhatuse poolt kinnitatud strateegiale olid varasematel perioodidel moodustatud reservid summas 478 625 eurot (2015: 478 625 eurot). Reserveid ja reservfondi kasutamine toimub juhatuse otsusega põhikirjaliste tegevuste katteks. Seisuga 31.12.2016 moodustab netovara kokku 2 880 023 eurot (2015: 2 908 344 eurot).

LISA 12. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

(eurodes)

Tulumaks

EKI jaotamata kasum seisuga 31.12.2016 moodustas 69 804 eurot (69 336 eurot). Maksimaalne võimalik tulumaksukohustuse summa, mis võib kaasneda kogu jaotamata kasumi väljamaksmisel dividendidena, on 13 961 eurot (2015: 13 867 eurot), seega netodividendidena oleks võimalik välja maksta 55 843 eurot (2015: 55 469 eurot).

LISA 13. MÜÜGITULU TEGEVUSALADE JA GEOGRAAFILISTE PIIRKONDADE LÕIKES

(eurodes)

Müügitulu jaguneb tegevusalade lõikes järgnevalt:	2016	2015
Kontaktteenused	6 885	9 490
Väliskaubandusteenused	156 906	151 466
Kirjastus- ja reklaamteenused	99 629	99 323
Regionaalsete esinduste teenused	119 878	107 247
Liikmeüritused	39 678	28 895
Juriidilised teenused	2 682	2 467
Saalide üürimise teenused	41 330	16 369
Muud teenused	4 000	11 333
EKI uuringud	384 637	372 656
Kokku	855 625	799 246

Müügitulu jaguneb geograafiliste piirkondade lõikes järgnevalt:

Eesti	710 265	652 894
Euroopa Liit	133 911	132 626
Muud	11 449	13 726
Kokku	855 625	799 246

Aruandeaastal osutati teenuseid liikmetele 324 062 euro ning 2015. aastal 302 606 euro eest.

LISA 14. LIIKME- JA SISSEASTUMISMAKSUD

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete poolt tasutud liikmemaksud on toodud lisas 19.

(eurodes)

	2016	2015
Sisseastumismaks	7 740	8 370
Liikmemaks	875 142	887 103
Kokku	882 882	895 473

Kaubanduskoja liikmeskonda kuulus seisuga 31.12.2016 3 213 juriidilisest isikust liiget ning seisuga 31.12.2015 3 208 juriidilisest isikust liiget.

LISA 15. MUUD TEGEVUSTULUD

Muud tegevustulud moodustuvad summas 137 001 eurot 35 erineva sisuga ja mahuga projektide läbiviimisest (2015: 339 166 eurot).

LISA 16. MITMESUGUSED TEGEVUSKULUD

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtete kaudu ostud on toodud lisas 19.
(eurodes)

	Lisa	2 016	2 015
Kaubanduskoja Teataja		48 737	55 621
IT kulu		50 487	58 945
Trükiste kulu		78 845	64 773
Projektikulud		128 893	135 400
Komanderingukulu		13 097	14 572
Side- ja postikulu		22 376	21 718
Kantseleikulu		14 406	13 408
Majanduskulu		31 239	28 930
Remondikulu		15 029	10 874
Transpordikulu		46 614	45 045
Rahvusvaheliste organisats. liikmemaks		21 516	20 995
Ruumide rent	8	41 211	41 100
Muud kulud		130 577	129 717
Käibemaksu proportsiooni arvestuskulu		61 185	49 398
Kokku mitmesugused tegevuskulud		704 212	690 496

LISA 17. TÖÖJÕUKULUD

Kaubanduskoja keskmine töötajate arv 2016. aastal oli 37 (2015: 39) ning tütarettevõttes Eesti Konjunktuuriinstituut AS (EKI) 18 töötajat (2015: 18).

2016. aasta palkade ja tasude kogusumma oli 1 075 669 eurot (2015: 1 154 213 eurot).

LISA 18. KAUBANDUSKOJA KONSOLIDEERIMATA FINANTSINFORMATSIOON

Emaettevõtte põhiaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel.

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata bilanss

(eurodes)

AKTIVA	12/31/2016	12/31/2015
Käibevara		
Raha ja pangakontod	1 392 651	1 439 911
Lühiajalised finantsinvesteeringud	697 000	697 000
Nõuded ostjate vastu	40 135	64 727
Mitmesugused nõuded	33 818	35 544

Ettemakstud tulevaste perioodide kulud	90 122	64 301
Käibevara kokku	2 253 726	2 301 483
Põhivara		
Pikaajalised finantsinvesteeringud		
Tütarettevõtte aktsiad	133 461	133 461
Pikaajalised finantsinvesteeringud kokku	133 461	133 461
Materiaalne põhivara		
Maa ja ehitised	1 048 240	1 156 888
Masinad ja seadmed	19 017	14 852
Muu inventar	14 217	2 004
Materiaalne põhivara kokku	1 081 474	1 173 744
Immateriaalne põhivara		
Põhivara kokku	1 214 935	1 307 205
AKTIVA KOKKU	3 468 661	3 608 688
PASSIVA		
Lühiajalised kohustused		
Ostjate ettemaksed	21 006	43 264
Võlad tarnijatele	37 971	12 668
Mitmesugused võlad	323 127	328 314
Maksuvõlad	65 755	71 891
Viitvõlad		
Võlad töötajatele	22 591	37 888
Muud viitvõlad	86 920	183 372
Viitvõlad kokku	109 511	221 260
Lühiajalised kohustused kokku	557 370	677 397
Netovara		
Reservid	478 625	478 625
Eelmiste perioodide akumulieeritud tulem	2 452 666	2 377 481
Aruandeaasta tulem	-20 000	75 185
Netovara kokku	2 911 291	2 931 291
PASSIVA KOKKU	3 468 661	3 608 688

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata tulude-kulude aruanne
(eurodes)

TULUD	2016	2015
Müügitulu	445 699	406 199
Liikme- ja sisseastumismaksud	882 882	895 788
Muud tegevustulud	137 001	338 551
Tulud kokku	1 465 582	1 640 538
KULUD		
Mitmesugused tegevuskulud	614 014	604 535
Tööjõu kulu	756 316	848 118
a) palgakulud	567 136	634 791
b) sotsiaalmaksud	189 180	213 327
Kulum	123 594	122 921
Muud tegevuskulud	0	651
Kulud kokku	1 493 924	1 576 225
PÕHITEGEVUSE TULEM	-28 342	64 313
FINANTSTULUD ja -KULUD		
Intressitulud	8 344	10 872
Intressikulud	-2	0
Kokku finantstulud ja -kulud	8 342	10 872
ARUANDEAASTA TULEM	-20 000	75 185

MTÜ Eesti Kaubandus–Tööstuskoja konsolideerimata rahavoogude aruanne
(eurodes)

I RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST	2016	2015
1.1. Põhitegevuse tulem	-28 342	64 313
1.2. Korrigeerimised	123 594	122 921
*Põhivara kulum ja väärtuse langus	123 594	122 921
1.3. Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	497	16 048
1.4. Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-120 027	-35 304
RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST KOKKU	-24 278	167 978

II RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST		
2.1. Põhivarade soetus (soetusmaksumus)	-31 324	-5 814
2.2. Laekunud intressid	8 344	10 872
2.3. Tasutud intressid	-2	0
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST KOKKU	-22 982	5 058
RAHAVOOD KOKKU	-47 260	173 036
<hr/>		
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI ALGUSES	1 439 911	1 266 875
RAHA ja RAHA EKVIVALENTIDE MUUTUS	-47 260	173 036
RAHA ja RAHA EKVIVALENDID PERIOODI LÕPUS	1 392 651	1 439 911

34

MTÜ Eesti Kaubandus-Tööstuskoja konsolideerimata netovara aruanne

(eurodes)

	Reservfond	Reservid	Akumuleeritud tulem	KOKKU
Saldo 31.12.2014	95 155	383 470	2 377 481	2 856 106
Aruandeperioodi tulem	0	0	75 185	75 185
Saldo 31.12.2015	95 155	383 470	2 452 666	2 931 291
Aruandeperioodi tulem	0	0	-20 000	-20 000
Saldo 31.12.2016	95 155	383 470	2 432 666	2 911 291
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste				
- bilansiline väärtus				-133 461
- bilansiline väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				102 193
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2016				2 880 023
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2015				2 908 344

LISA 19. TEHINGUD SEOTUD OSAPUOLTEGA

Juhatuse liikmeid 2016. aastal ja 2015. aastal ei tasustatud.

Tegevjuhtkonnas on 6 liiget ning tegevjuhtkonnale arvestatud tasude suurus 2016. aastal oli 241 298 eurot (2015: 267 097 eurot).

Juhatuse liikmete kaudu seotud ostud eurodes:			
Ettevõtte nimi	kelle kaudu	2016	2015
Chemi-Pharm OÜ	Rutt Oltjer	722	0
Kokku		722	0

Juhatuse liikmetega seotud ettevõtted on Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmed ning antud ettevõtted tasuvad liikmemaksu ning ostavad muid teenuseid.

Juhatuse liikmete kaudu seotud müügid eurodes:

ettevõtte nimi	kelle kaudu	liikmemaks 2016	liikmemaks 2015	muu 2016	muu 2015
Nordecon AS	Toomas Luman	1 830	1 830	750	4080
Nordic Contractors AS	Toomas Luman	315	315	485	1529
Arealis AS	Toomas Luman	270	270		0
NG Investeeringud AS	Jüri Käo, A.Järving	145	145	117	4000
Baltika AS	Meelis Milder	625	2 200	1 022	612
Silberauto AS	Väino Kaldoja	1 830	1 830	7 455	14226
Silwi Autoehitus AS	Väino Kaldoja	270	270	190	0
Eesti Telekom AS	Valdo Kalm	0	2 200	0	2070
Liviko AS	Enn Kunila	0	625	0	2440
Alexela Terminal AS	Juhan Kolk	0	440	0	1787
JKO OÜ	Juhan Kolk	0	145	0	100
Sangar AS	Gunnar Kraft	950	950	712	75
Genteel OÜ	Tiina Mõis	0	145	0	0
Nordic Hotels OÜ	Feliks Mägi	440	440	144	0
Harju Elekter AS	Endel Palla	0	950	0	0
Estiko AS	Neinar Seli	0	220	0	7239
Estiko Plastar AS	Neinar Seli	0	625	0	11
U.S.Invest AS	Jaan Toots	625	625	0	130
Uuemõisa Invest AS	Koit Uus	0	270	0	72
Haapsalu Uksetehas AS	Koit Uus	0	625	0	1000
EKE Invest AS	Koit Uus	0	220	0	0
Tarmetec OÜ	Toomas Lepp	950	950	0	0
Matek AS	Sven Mats	625	625	7 539	1594
Salvest AS	Veljo Ipits	625	625	241	11
Chemi-Pharm AS	Ruth Oltjer	315	315	2 410	5149
Cybernetica AS	Oliver Väärtnõu	440	440	448	0
Swedbank AS	Robert Kitt	2 200	2 200	3 100	3108
Standard AS	Enn Veskimägi	625	625	1 484	2127
Kokku		13 080	21 120	26 097	51 360

Juhatusesimees
President • Председатель правления

TOOMAS LUMAN
Nordic Contractors AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

Juhatusesimees
Vice President • Заместитель председателя

VÄINO KALDOJA
Silberauto AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

Juhatusesimees
Vice President • Заместитель председателя

GUNNAR KRAFT
Sangar AS
Juhatusesimees • Chairman of the Board
Председатель правления

36

VELJO IPITS
Salvest AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ANDRES JÄRVING
NG Investeeringud OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ROBERT KITT
Swedbank AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

TOOMAS LEPP
Tarmetec OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

SVEN MATS
Matek AS
Juhataja
Manager
Руководитель

MEELIS MILDER
Baltika AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

FELIKS MÄGI
Nordic Hotels OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

RUTH OLTJER
Chemi-Pharm AS
Juhataja
Manager
Руководитель

JAAN TOOTS
U.S. Real Estate OÜ
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

ENN VESKIMÄGI
Standard AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

OLIVER VÄÄRTNÕU
Cybernetica AS
Juhatusesimees
Chairman of the Board
Председатель правления

TÖÖTAJAD STAFF / РАБОТНИКИ

MAIT PALTS
Peadirektor
Director General
Генеральный директор
Mait.Palts@koda.ee

EPP JOALA
Kommunikatsioonijuht
Communication Manager
Руководитель сферы коммуникаций
Epp.Joala@koda.ee

MAARJA LOORENTS
Kommunikatsioonijuht
Communication Manager
Руководитель сферы коммуникаций
(lapsehoolduspuhkusel)

POLIITIKAKUJUNDAMISE- JA ÕIGUSOSAKOND / POLICY FORMATION AND LEGAL DEPARTMENT / ОТДЕЛ ПРАВА И ФОРМИРОВАНИ

MARKO UDRAS
Poliitikakujundamise- ja õigusosakonna juhataja
Head of the Department
Руководитель отдела
Marko.Udras@koda.ee

REET TEDER
Poliitikanõunik
General Policy Adviser
Советник в сфере политики
Reet.Teder@koda.ee

KRISTINA JERJOMINA
Jurist
Lawyer
Юрист
Kristina.Jerjomina@koda.ee

KADI LAANEMÄE
Jurist
Lawyer
Юрист
Kadi.Laanemae@koda.ee

DEBBIE-TRIIN NAPITS
Arbitraažikohtu sekretär
Arbitration Court Secretary
Секретарь арбитражного суда
Debbie-Triin.Napits@koda.ee

LIISI HANSEN
Ettevõtlikkuse valdkonna projektijuht
Entrepreneurship Project Manager
Руководитель проекта сферы образования
Liisi.Hansen@koda.ee

KADI VELLNER
Ettevõtlikkuse valdkonna assistent
Entrepreneurship education project assistant
Ассистент проекта сферы образования
(lapsehoolduspuhkusel)

TEENUSTE OSAKOND / DEPARTMENT OF SERVICES / ОТДЕЛ ОБСЛУЖИВАНИЯ

PIRET POTISEPP
Teenuste osakonna direktor
Director of Services
Директор по обслуживанию
Piret.Potisepp@koda.ee

HEDI MEIGAS
Enterprise Europe Networki koordinaator
Enterprise Europe Network coordinator
Координатор международной сети Enterprise Europe
Hedi.Meigas@koda.ee

LIISI KIRSCHENBERG
Eksporditeenuste koordinaator
Export Services Coordinator
Руководитель проекта
Liisi.Kirschenber@koda.ee

KADRI RIST
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Kadri.Rist@koda.ee

MERIT FIMBERG-ESPUCH
Väliskaubanduse nõunik
Foreign Trade Counsellor
Советник по внешней торговле
Merit.Fimberg-Espuch@koda.ee

TÖÖTAJAD STAFF / РАБОТНИКИ

JANA SILAŠKOVA
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Jana.Silaskova@koda.ee

MARJU MÄNNIK
Väliskaubanduse vanemnõunik
Foreign Trade Senior Counsellor
Ст. советник по
внешней торговле
Marju.Mannik@koda.ee

ALEKSANDRA KRIVENTSOVA
Väliskaubanduse nõunik
Foreign Trade Counsellor
Советник по внешней
торговле
(lapsehoolduspuhkusel)

LEA AASAMAA
Enterprise Europe Networki
koordinaator
Enterprise Europe Network coordinator
Координатор международной
сети Enterprise Europe
(lapsehoolduspuhkusel)

38

TURUNDUS- JA LIIKMESUHETE OSAKOND / MARKETING DEPARTMENT / ОТДЕЛ МАРКЕТИНГА

GERLY JOSTOV
Turundusdirektor kt.
Marketing Director
Директор маркетинга
Gerty.Jostov@koda.ee

ANNELI PERNE
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Anneli.Perne@koda.ee

GERLI ÖÖPIK
Turunduskoordinaator
Coordinator
Координатор
Gerli.Oopik@koda.ee

JANNE-LY PRIKS
Kliendisuhete spetsialist
Client Relations Specialist
Специалист по связям
с клиентами
Janne-Ly.Priks@koda.ee

MARJU RAAVEL
Kliendisuhete spetsialist
Client Relations Specialist
Специалист по связям
с клиентами
Marju.Raavel@koda.ee

MOONIKA KUKK
Turundusdirektor
Marketing Director
Директор маркетинга
(lapsehoolduspuhkusel)

FINANTS- JA HALDUSOSAKOND / ACCOUNTING AND ADMINISTRATION DEPARTMENT / ФИНАНСОВЫЙ И АДМИНИСТРАТИВНЫЙ ОТДЕЛ

ENE RAMMO
Finantsdirektor
Financial Director
Финансовый директор
Ene.Rammo@koda.ee

ENE KAUR
Vanemraamatupidaja
Senior Accountant
Ст. бухгалтер
Ene.Kaur@koda.ee

KRISTEL SOOANS
Assistent
Assistant
Ассистент
Kristel.Sooans@koda.ee

SERGEI PETROV
Komandant
Commandant
Командант
Sergei.Petrov@koda.ee

PÄRNU ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN PÄRNU
ПЯРНУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

TOOMAS KUUDA
Pärnu esinduse juhataja
Head of Pärnu office
Заведующий
Toomas.Kuuda@koda.ee

KATI KRASS
Projektijuht
Project Manager
Руководитель проекта
Kati.Krass@koda.ee

TARTU ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN TARTU
ТАРТУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

TOOMAS HANSSON
Tartu esinduse juhataja
Head of Tartu office
Заведующий
Toomas.Hansson@koda.ee

RIINU OTT
Assistent
Assistant
Ассистент
Riinu.Ott@koda.ee

JÕHVI ESINDUS / REGIONAL OFFICE IN JÕHVI
ЙХВИСКОЕ РЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

MARGUS ILMJÄRV
Jõhvi esinduse juhataja
Head of Jõhvi office
Заведующий
Margus.Ilmjarv@koda.ee

KURESSAARE ESINDUS / REGIONAL OFFICE
IN KURESSAARE / СААРЕМААСКОЕ РЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

SIRJE AEG
Sekretär
Assistant
Секретарь
Sirje.Aeg@koda.ee

ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО-
ПРОМЫШЛЕННАЯ
ПАЛАТА

ГODOVOЙ ОТЧЕТ **2016**

ЦИТАТЫ ИЗ ВЫСТУПЛЕНИЙ ТООМАСА ЛУМАНА В 2016 ГОДУ

41

О ВМЕШАТЕЛЬСТВЕ ГОСУДАРСТВА В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВО

«Роль государственного аппарата заключается в обеспечении оптимального объема и эффективности оказания публичных услуг. В гарантии исправного функционирования предлагаемой всем нам инфраструктуры и сохранения сбалансированности и стабильности государственных финансов. В соблюдении корректного выполнения основных функций государства как сегодня, так и завтра. При этом вмешательство государства и публичной власти в предпринимательскую деятельность должно быть настолько незначительным, насколько это возможно».

Прием по случаю 91-й годовщины Торговой палаты, ноябрь 2016 г.

«В сформировавшейся на сегодняшний день на эстонском политическом ландшафте и отличающейся бурными событиями ситуации мне хотелось бы напомнить лидерам наших партий, что на нашей Земле еще не было

такого государства, в котором повышение налогов ускорило бы экономический рост, или резкое увеличение вмешательства в экономику со стороны государства способствовало бы устойчивому и долгосрочному повышению уровня жизни населения. Это же относится и к Эстонии, где тоже действуют как законы экономики, так и законы природы, в том числе в годы выборов, а также и в те времена, когда в результате склонности к политическим играм происходит смена правительств».

Прием по случаю 91-й годовщины Торговой палаты, ноябрь 2016 г.

«Я подчеркиваю, что соблюдение принципов добросовестной практики законотворчества не должно означать затягивания принятия важных решений, однако такие оговоренные принципы, как привлечение сторон, составление намерений о разработке и согласование проектов было ранее внесено правительством в правовой порядок с четко определенными целями. Эти важные

принципы демократического государства, которые способствуют достижению более открытого и основанного на осведомленности и знаниях управления».

Собрание правления Торговой палаты,
2 декабря 2016 г.

О ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ СРЕДЕ

«Сегодняшние показатели экономического роста нельзя однозначно назвать удовлетворительными, однако столь же ясно и то, что ситуацию невозможно изменить кардинальным образом всего за несколько месяцев или даже за год-два. Цель Торговой палаты – предложить своим членам помощь, способствующую развитию их предпринимательской деятельности, и своими активными действиями содействовать формированию благоприятной предпринимательской среды».

Открытие бизнес-сезона в Гидрогавани,
август 2016 г.

«Слишком уж часто мы слышим о чьем-то безудержном стремлении обращаться за помощью к государству или о надежде на его вмешательство. Кто-то желает, чтобы государство предоставило ему место работы или ожидает, что оно предложит ему идеи относительно того, какие именно изделия следует производить. Некоторые даже надеются на то, что государство не только придет им на помощь, но и поможет продать продукцию или – ещё того лучше – само купит все, что не удалось продать. Однако подобный путь никак не может стать ключом к успеху».

Прием по случаю 91-й годовщины Торговой палаты, ноябрь 2016 г.

«Мы часто становимся свидетелями того, как громогласно сталкиваются противоположные коммерческие интересы. Одни чувствую-

ют, что подвергаются дискриминации, другие считают, что им не предоставляют достаточной свободы действия. Частично возможно будут правы и те, и другие, и мнимую проблему могут искусственно создать вовсе сами СМИ, преследующие собственные коммерческие интересы, однако в итоге все же ничто иное не поможет нам лучше двигаться вперед, чем конструктивный диалог, когда все стороны уважают друг друга и ищут решения в тесном сотрудничестве».

Весенний бал Торговой палаты, апрель 2016 г.

ОБ ОБРАЗОВАНИИ

«В сфере образования запущен целый ряд программ, идет упорядочивание школьной сети, оказывается содействие развитию предприимчивости учащихся, уточняются потребности рынка труда и пр. Несмотря на то, что в сфере образования на достижение видимых результатов часто уходят десятилетия, хотелось бы надеяться, что начатые ранее инициативы будут энергично продвигаться и в дальнейшем, и мы сможем увидеть реальные результаты. Хорошее образование является важнейшей инвестицией для всех нас».

Интервью, данное журналу «Вестник»,
январь 2016 г.

«От многочисленности, успешности и полной отдачи нас, то есть предпринимателей и предприимчивых людей, зависит то, насколько успешно будет развиваться Эстония в будущем, и чем мы сможем привлечь к нашей стране внимание в общей картине мира. Именно это и является непосредственной причиной активного выступления Торговой палаты за то, чтобы будущие поколения стали более образованными и предприимчивыми, чем мы сегодня».

Весенний бал Торговой палаты, апрель 2016 г.

ОТЧЕТ АДМИНИСТРАЦИИ

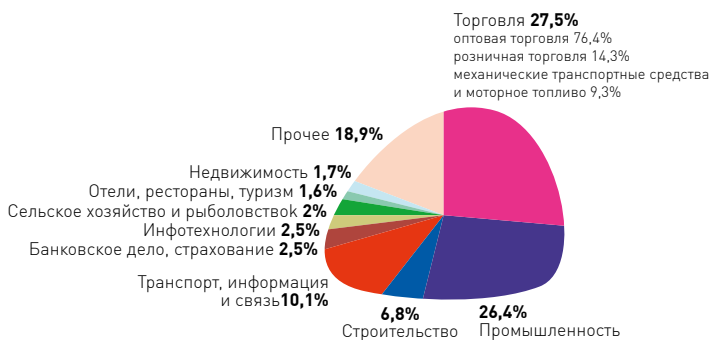
Эстонская торгово-промышленная палата – это

- представительская организация предпринимателей со свободным членством. Миссией Торговой палаты является содействие предпринимательству в Эстонии посредством развития благоприятной для предпринимателей экономической среды и оказания практических услуг;
- самая влиятельная, старейшая и крупнейшая представительская организация предпринимателей в Эстонии, заслужившая высокую международную репутацию;
- равный партнер правительства при формировании экономической и политической среды в Эстонии.

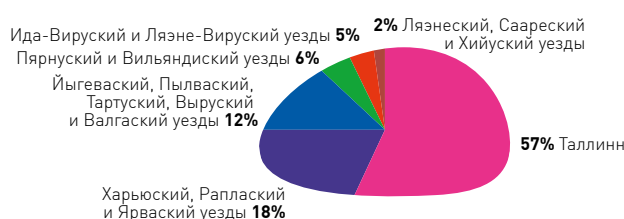
ЧЛЕНСКИЙ СОСТАВ

По состоянию на 31 декабря 2016 года Торговая палата насчитывала 3 213 членов. В 2016 году состав Палаты пополнился 274 новыми членами, и из ее рядов было исключено 270 членов.

Распределение предприятий-членов ТПП по сферам деятельности

Распределение предприятий-членов ТПП по регионам

Распределение предприятий-членов ТПП по их размеру (численности работников)

АКТИВНАЯ РОЛЬ ПАЛАТЫ ПО ПРЕДСТАВЛЕНИЮ ОБЩИХ ИНТЕРЕСОВ ЕЕ ЧЛЕНОВ

В 2016 году мы направили министерствам, Рийгикогу и другим государственным учреждениям 110 письменных мнений относительно законопроектов, намерений о разработке, программ деятельности и прочих документов. Кроме того, мы представили предложения относительно изменения и дополнения действующих правовых актов. Представители Торговой палаты в составе рабочих групп участвовали в связанной с законотворчеством деятельности.

ВАЖНЕЙШИЕ ТЕМЫ

Содействие освобождению расходов на укрепление здоровья и занятия спортом от налога на специальные льготы

Торговая палата вышла в государственные органы с предложением предоставить работодателям возможность компенсировать работникам определенные расходы на укрепление здоровья без обложения налогом. Наше предложение было учтено, и в декабре 2016 года Рийгикогу принял изменения закона, согласно которым определенные расходы на укрепление здоровья и спортивные занятия работников освобождаются от налога на специальные льготы в размере 400 евро в год. Несмотря на то, что Торговая палата предложила ввести изменение в действие уже с начала 2017 года, в силу оно вступит все же лишь с 1 января 2018 года.

Борьба с административной нагрузкой

В конце 2015 года в рамках проекта т.н. нулевой бюрократии мы представили государственным органам 62 конкретных предложения, направленных на сокращение административной нагрузки предпринимателей. В 2016 году государство отметило, что 49 предложений можно будет реализовать в ближайшие годы, 7 предложений требуют изменения политики, и по 6 предложениям не имеется возможностей для их претворения в жизнь. На сегодняшний день целый ряд наших предложений уже был реализован (например, уменьшились бюрократические требования в связи с иностранцами; работодатель не должен ежемесячно подавать государству ходатайство об уплате социального налога за человека с особыми потребностями), и многие темы еще находятся в работе (например, упразднение дневников поездок, уменьшение связанной со статистической отчетностью бюрократии).

Отмена снижения социального налога

В декабре 2016 года Рийгикогу принял изменение закона, согласно которому было отменено снижение социального налога с 33% до 32,5%, которое должно было вступить в силу 1 января 2017 года. По нашей оценке, это изменение противоречит закону о налогообложении, в соответствии с положениями которого о предстоящих налоговых изменениях следует сообщать, по меньшей мере, за полгода. Это был первый случай, когда государство не выполнило записанное в законе правило шести месяцев. О нашем мнении мы сообщили как Рийгикогу, так и президенту. В конце 2016 года мы направили письмо канцлеру права с просьбой обратиться в Государственный суд с ходатайством о признании отмены снижения социального налога с таким коротким сроком предуведомления противоречащей основному закону.

Положения закона, регулирующие трудовую деятельность несовершеннолетних, станут более мягкими

Торговая палата приложила серьезные усилия с целью смягчения ограничений, касающихся трудовой деятельности несовершеннолетних. В 2016 году целый ряд наших предложений был включен в законопроект. Например, не-

совершеннолетним, выполнившим требования школьной обязанности, в дальнейшем будет разрешено работать 8 часов в день и 40 часов в неделю. Целью изменений является предоставление несовершеннолетним лучших возможностей для работы и освоения трудовых навыков. Изменения вступают в силу в первой половине 2017 г.

Процедура приема на работу иностранцев стала проще

За последние годы мы выдвинули множество предложений, направленных на упрощение возможности работать и заниматься предпринимательством в Эстонии для граждан из третьих государств. В начале 2017 года несколько наших предложений были внесены в закон об иностранцах. Так, например, было отменено требование платить иностранным работникам зарплату, 1,24-кратную средней зарплате в Эстонии. Теперь его заменяет обязанность платить среднюю заработную плату по Эстонии. Крупные инвесторы, то есть иностранцы, инвестировавшие в Эстонию не менее одного миллиона евро, могут ходатайствовать о выдаче вида на жительство в упрощенном порядке, кроме того, они освобождены от иммиграционных квот. По предложению Торговой палаты отменена обязанность иностранцев регистрировать в департаменте полиции и погранохраны свое пребывание за пределами Эстонии, превышающее 183 дня.

Мы выдвинули предложение о повышении финансирования дорожного хозяйства

В мае 2016 года мы вышли в правительство с предложением увязать поступления от топливного акциза с финансированием дорожной сферы, то есть восстановить положение, существовавшее до 2015 года, когда размер финансирования дорожного дела составлял, по меньшей мере, 75% от поступлений акциза на топливо. В случае реализации нашего предложения государство в последующие годы могло бы выделить на содержание дорог дополнительно 100 миллионов евро в год и в ускоренном темпе приступить к строительству четырехполосных шоссе. Необходимо привести в порядок шоссе Таллинн-Тарту на всем его протяжении, и нельзя также от-

водить роль бесперспективной мечты развитию автомагистралей Таллинн-Нарва и Таллинн-Пярну-Икла. Кроме того, эти деньги можно было бы направить на повышение несущей способности дорог и мостов Эстонии, чтобы по ним круглогодично можно было бы перевозить вместо 44-тонных, по меньшей мере, 52-тонные грузы.

Новый закон о государственных закупках

В 2016 году проект нового закона о государственных закупках поступил на рассмотрение в Рийгикогу, и мы представили ряд предложений по внесению в него изменений. Например, во избежание оферт в заниженной стоимости мы выдвинули предложение установить в новом законе для оферентов обязанность платить своим работникам заработную плату, составляющую, по меньшей мере, 70 % от средней зарплаты соответствующего сектора. Мы выступаем также за то, чтобы государственные закупки были более прозрачными, чем сегодня.

Отмена дневников поездок

В 2016 году государство прислушалось к нашему предложению отменить обязанность ведения дневника поездок и приступило к разработке соответствующего решения. Согласно одному из возможных вариантов более не нужно будет заполнять дневник поездок, если автомобиль работодателя используется как для рабочих, так и для частных поездок. Кроме того, налог на специальные льготы мог бы зависеть от мощности автомобиля. Надеемся, что государство примет решение об отмене дневника поездок еще в 2017 году.

Деньги пенсионных фондов – на благо экономики Эстонии

В 2016 году мы предложили значительно увеличить инвестиции эстонских пенсионных фондов в экономику Эстонии с целью её оживления. На сегодняшний день лишь около 5 % активов пенсионных фондов размещено в экономической сфере нашей страны. В других государствах средства пенсионных фондов инвестированы в местную экономику в значительно больших масштабах. Благодаря нашему призыву в обществе возникла дискуссия, и начались поиски возможностей

для расширения инвестиций в эстонскую экономику.

Мы выступили против резкого повышения ставки акциза на природный газ

Новое правительство намерено в период с 2018 по 2020 гг. ежегодно повышать ставку акциза на природный газ на 25 %. Мы выступили против этого изменения закона, поскольку, по нашей оценке, оно нарушает проистекающий из основного закона принцип правомерного ожидания. О нашем мнении мы сообщили как Рийгикогу, так и президенту. В предпоследний день минувшего года мы направили письмо канцлеру права с просьбой обратиться в Государственный суд с ходатайством о признании резкого повышения акциза на природный газ противоречащим основному закону.

Обложение налогом подслащенных напитков нельзя считать хорошей идеей

Мы возражаем против планов государства ввести дополнительный налог на подслащенные сахаром напитки. Практика других государств (например, Дании, Финляндии) свидетельствует о том, что обложение налогом продуктов питания выполняет фискальную задачу, однако при этом вопросу о влиянии налога на поведение людей придается второстепенное значение.

Борьба с зарплатами в конвертах

В последнем квартале 2016 года мы привлекли внимание широкой общественности к теме зарплат в конвертах, желая тем самым повысить осведомленность как работодателей, так и работников относительно негативных последствий, сопутствующих подобной практике. Для этой цели мы в сотрудничестве с Налоговым департаментом провели опрос среди своих членов на тему «серых» зарплат. На основании результатов опроса выяснилось, что доля полностью «по-черному» выплачиваемых зарплат в конвертах сократилась, однако несколько повысилась доля частично выплачиваемых серых зарплат.

Повышение стоимости регистрации автомобилей

В конце года новое правительство заявило о намерении значительно повысить государ-

ственную пошлину, уплачиваемую за первичную регистрацию автомобилей и за смену собственника. Дополнительную плату предполагалось взимать также за содержание CO₂ в выхлопных газах или при отсутствии этого показателя – за мощность двигателя транспортного средства в киловаттах. Для автомобиля средней мощности плата повысилась бы более чем на 300 евро. По нашей оценке, не был проведен достаточно основательный анализ этого изменения, поэтому мы обратились с просьбой исключить из законопроекта пункт о повышении госпошлины. В середине декабря этот пункт был исключен из пакета законопроектов, касавшихся налоговых изменений. Обсуждение и проведение дополнительных анализов будет продолжено в 2017 году.

Добрые традиции в цепочке поставок продуктов питания

В сотрудничестве с Эстонским союзом предприятий пищевой промышленности, Эстонским союзом предприятий торговли и Эстонской сельскохозяйственно-торговой палатой мы приступили к разработке добрых традиций в цепочке поставок продуктов питания. Целью этой работы является уменьшение нечестных традиций в торговле, улучшение сотрудничества между производителями продовольственных товаров и розничной торговлей, а также повышение эффективности всей цепочки поставок по сравнению с её сегодняшним уровнем. Разработка добрых традиций будет завершена в первой половине 2017 года.

Начался пересмотр корпоративного права. Несмотря на возражения Торговой палаты в начале 2016 года начался пересмотр корпоративного права, в рамках которого будет проанализирован весь Коммерческий кодекс. Этот процесс продолжится до конца 2019 года. Мы не считаем проведение столь масштабного анализа целесообразным, поскольку действующий Коммерческий кодекс сегодня в целом работает хорошо, и проблем возникает довольно мало.

Изменения, связанные с Арбитражным судом

В 2016 году Министерство юстиции выступило с идеей, согласно которой решения всех постоянных арбитражных судов, в том числе и

Арбитражного суда Торговой палаты, должны быть одобрены в Государственном суде. Мы выступили против этого изменения, поскольку оно повлекло бы денежные и временные расходы для предприятий. В 2017 году выяснится, будет ли изменен существующий порядок, и каким образом это произойдет.

Заканчивается разработка нового закона о водопроводно-канализационных сетях общего пользования

В 2016 году активизировалась разработка проекта нового закона о водопроводно-канализационных сетях общего пользования, и к этому процессу были привлечены также представители Палаты. В ходе своей деятельности мы выступали за то, чтобы результатом принятия нового закона не стало бы возложение на предпринимателей новых неразумных обязанностей. В 2017 году работа над проектом будет продолжена.

Повышение осведомленности о коррупции

В 2016 году были завершены два проекта в сфере антикоррупционной деятельности. Начало первому проекту было положено в 2015 году, и он был направлен на повышение осведомленности русскоязычного населения относительно коррупционной сферы. В рамках проекта мы провели в Нарве, Йыхви и Таллинне обучение на русском языке и организовали среди русскоязычных предпринимателей опрос по проблемам коррупции. Кроме того, тема коррупции нашла свое отражение в наших информационных каналах, и мы открыли также рубрику часто задаваемых вопросов на тему коррупции на домашней странице Торговой палаты.

Реализация другого проекта (Reducing corruption: Focusing on Private Sector Corruption – PrivaCor) началась еще в 2014 году, в центре внимания которого находилась коррупция в частном секторе. Ведущим исполнителем этого проекта в Эстонии являлось министерство юстиции, а Торговая палата стала одним из партнеров. К участию в проекте были привлечены также различные партнеры из Латвии, Дании и Испании. В его рамках было проведено исследование на тему коррупции среди предпринимателей

и руководителей предприятий в Эстонии и Дании, и в сотрудничестве с предпринимателями – выработаны рекомендации для соответствующей политики. Проект завершился международной конференцией на связанные с коррупцией темы. В ходе реализации проекта были подготовлены предназначенные для предпринимателей информационные материалы по обеспечению честной и прозрачной деловой среды.

ную часть составляли споры по договорам аренды, поставки и пр. Среди прочего в Арбитражный суд поступили обращения с просьбой взыскать неполученную прибыль и компенсацию за причиненный ущерб, в нескольких случаях Арбитражный суд должен был установить действительность договора. Споры, проистекающие из строительных и связанных с ними договоров, в 2016 году несколько отодвинулись на второй план.

КОНСУЛЬТАЦИИ ЮРИСТОВ ПО-ПРЕЖНЕМУ ЦЕНЯТСЯ ДОСТАТОЧНО ВЫСОКО

В 2016 году члены Торговой палаты активно пользовались услугами наших юристов, консультировавших их по различным вопросам важнейших сфер деятельности, с которыми предприниматели сталкиваются в своей повседневной работе.

АРБИТРАЖНЫЙ СУД В 2016 ГОДУ

- В 2016 году в Арбитражный суд поступило 15 исковых заявлений. Для окончательного решения спора Арбитражному суду были переданы материалы 9 дел (в том числе дела, принятые к производству в 2015 году).
- В семи случаях исковые материалы были возвращены, производство прекращено по той причине, что стороны нашли решение до реального начала судебного производства.
- В 2016 году было принято в общей сложности 7 решений (в том числе по делам, принятым к производству в 2015 году). Пять решений было вынесено по международным делам.
- Из числа поступивших в 2016 году дел в 9 случаях, по меньшей мере, одной из сторон был участник, находящийся за пределами Эстонии. В международных спорах сторонами являлись коммерческие объединения из Норвегии, России, Литвы, Казахстана, Финляндии, Англии и Франции.
- Причиной и объектом споров в основном являлись договоры. На договоры купли-продажи и договоры займа в этом году пришлось около $\frac{3}{4}$ всех споров, и осталь-

ЕВРОПЕЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ И СОЦИАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

В расположенном в Брюсселе Европейском экономическом и социальном комитете (ЕКЭСВ), являющемся консультативным органом и состоящем из представителей гражданского общества Европы, в качестве представителя Эстонской торгово-промышленной палаты продолжила работу Реэт Тедер. Как представитель интересов предпринимателей она по-прежнему входила в состав группы работодателей и активно участвовала в работе трех разных секций: INT (внутренний рынок, защита прав потребителя), ECO (макроэкономика, налоговая политика) и TEN (транспорт, энергия, инфраструктура, инфотехнология).

ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПОЛИТИКА

Мы продолжили тесное сотрудничество с Министерством образования и науки, университетами, Целевым учреждением Innove, Целевым учреждением Центр предпринимательства Ида-Вирума и Целевым учреждением Junior Achievement Eesti по развитию обучения предпринимательству в рамках программы «Системное развитие предпринимчивости и обучения предпринимательству на всех уровнях образования», которая с 2016 года носит название Edu & Tegu (успех и дело).

Мы также вносим свой вклад в программу «Повышение престижа профессионального образования и расширение обучения учеников», в рамках которой, кроме прочего, для работодателей подготовлены материалы и

руководство по внедрению обучения на рабочем месте, то есть обучения учеников, разработаны предложения и выводы в поддержку внедрения такой формы обучения, а также дальнейшего развития модели обучения на рабочем месте.

Существенный вклад был внесен в систему прогнозирования потребности в рабочей силе и навыках OSKA.

Тематикой потребности в рабочей силе, работы и подготовки молодежи к трудовой жизни, а также подготовки молодого поколения работников для предприятий занималась и координируемая Торговой палатой сеть сотрудничества предприятий, прежнее название которой было «Мечты – в жизнь!». В 2016 году обновился визуальный облик и название сети. Теперь сеть сотрудничества носит название «Содействие развитию предприимчивости».

По инициативе сети мы предложили внести изменения в законоположения, касающиеся работы несовершеннолетних, которые были включены в законопроект. Весной сеть провела семинар «Что посеешь, то и пожнешь – подготовка молодого поколения», на котором речь шла о том, как установить контакт с молодежью и о чем следует подумать, когда возникает необходимость вносить вклад в подготовку поколения будущих работников. Кроме того, прошел ряд содержательных дискуссий о подготовке молодежи к трудовой жизни и на темы практического карьерного обучения, участвовали мы также и в Фестивале мнений (Arvamusfestival) с дискуссией «Содействие использованию детского труда или шаг в направлении лучшего будущего?».

Бизнес-делегации

В течение года мы организовали несколько бизнес-визитов на высоком уровне:

- визит бизнес-делегации, сопровождающей Президента Республики в визите в Республику Хорватию;
- визит бизнес-делегации, сопровождающей министра иностранных дел Республики в визите в Исламскую республику Иран, а также в Австралию и Новую Зеландию;
- визиты на высоком уровне в Египет, Гонконг и Пекин, Стамбул, Кению, Вьетнам, Узбекистан.

В сотрудничестве с Латвийско-Британской торговой палатой мы организовали визиты с целью установления контактов в Латвию, а также в Китай, который был проведенный в сотрудничестве с EAS и софинансировался из средств Европейского фонда регионального развития. В течение года мы приняли 5 бизнес-делегаций на высоком уровне. Торговая палата занимается реализацией второго долгосрочного рамочного проекта, финансируемого министерством иностранных дел из средств, выделяемых на развитие и гуманитарную помощь. В рамках этого проекта мы имели возможность пригласить в Эстонию целый ряд делегаций представителей деловых кругов и организовать визиты на высоком уровне с целью представления экономики и предпринимательской среды Эстонии, а также установления долгосрочных деловых связей с предпринимателями выбранных развивающихся стран.

Консультирование по вопросам экспорта

В 2016 году мы приступили к консультированию в экспортной сфере. В состав административной команды Торговой палаты входят специалисты, обладающие многолетним опытом работы на международном уровне и охватывающим все части света. Консультирование по вопросам экспорта окажет серьезную поддержку как начинающим, так и опытным экспортерам. Первым мы сможем дать полезные ориентиры для начала экс-

портной деятельности, а вторым – установки и рекомендации по расширению на новые рынки.

Enterprise Europe Network (een)

Эстонская торгово-промышленная палата действует в качестве руководителя и партнера консорциума сети EEN в Эстонии на основании заключенного между Европейской комиссией и Торговой палатой рамочного договора, действующего в период с 2015 по 2020 год.

При посредничестве EEN в 321 случае мы смогли найти важную информацию о целевых странах, а также приобрести потенциальных партнеров в иностранных государствах. Посредством EEN мы передавали предприятиям информацию о выставках и встречах по установлению контактов во всем мире. В организованных сетью 132 мероприятиях по установлению новых деловых связей участвовало в общей сложности 57 клиентов. Зарубежным предпринимателям мы в 197 случаях направляли информацию о рынке Эстонии и сведения о потенциальных партнерах, представляющих для них интерес.

Результатом 2015–2016 годов можно считать 12 соглашений о сотрудничестве, заключенных между эстонскими и зарубежными предприятиями, что в сравнении с европейскими партнерами является весьма показательным достижением.

Клиентами услуги мониторинга конкурсов на госзакупки в 2016 году было 12 предприятий. Мы провели одноразовый поиск конкурсов на госзакупки и выдали информацию о госзакупках 25 предприятиям.

Внешняя торговля

Продолжается рост количества выданных сертификатов происхождения. В 2016 году мы выдали 17 065 сертификатов происхождения и подтверждений документов (в 2015 году – 16 726 шт.), продолжалось также и ак-

тивное использование книжек АТА, которых мы выдали 133 штуки (в 2015 году – 104).

Торговая палата является партнером Министерства иностранных дел и Европейской комиссии в вопросах внешней торговли.

Обучение и семинары

В 2016 году мы провели около 70 курсов обучения и семинаров, в которых в общей сложности участвовали более тысячи человек. Темы семинаров и обучения были финансы и бухгалтерский учет, обязанности членов правления, различные целевые рынки, защита прав потребителя, умное использование энергии, защита данных и пр.

ЙЫХВИСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

В 2016 году Йыхвиское представительство Торговой палаты продолжило свою деятельность с целью повышения эффективности коммерческой деятельности предприятий и расширения экспортных возможностей.

Семинары, бизнес-завтраки и другие мероприятия

Йыхвиское представительство участвовало в организации целого ряда мероприятий, представляющих инвестиционную среду уезда, в том числе и в инвестиционной конференции в Нарве, на которой присутствовали более ста участников, а также в проведении деловых завтраков в Санкт-Петербурге, Йыхви и Таллинне.

Основное внимание участников семинара «Как продать дело своей жизни?» в 2016 году было сосредоточено на возможностях поиска покупателей при продаже своего предприятия или его доли.

С целью повышения осведомленности русскоязычных предпринимателей о коррупции весной 2016 года Йыхвиское представительство провело семинары в Йыхви и Нарве.

Поездки с целью установления контактов

В 2016 году Йыхвиское представительство Торговой палаты оказывало содействие установлению деловых связей между предпри-

тиями, организовала для эстонских фирм поездку в Германию с целью установления новых контактов, участвовало в приеме бизнес-делегации Белоруссии в Таллинне и в организации поездки по установлению контактов в Узбекистан.

Статьи на актуальные темы в уездных газетах С целью привлечения внимания к целому ряду недостатков, касающихся предпринимательской среды, Йыхвиское представительство инициировало обмен мнениями на тему развития транспортной инфраструктуры и справедливого налогообложения предприятий сланцевого сектора, опубликовав серию статей на соответствующие темы в уездных газетах «Põhjarannik» и «Северное Побережье». При участии оператора системы передачи электроэнергии Elering состоялся круглый стол на тему размера платы за передачу электроэнергии, уплачиваемой крупными потребителями электроэнергии и начинающими промышленными предприятиями, а также платы за подключение.

Йыхвиский информационный центр Europe Direct

На основании договора, заключенного с Эстонским представительством Еврокомиссии, в 2016 году Торговая палата продолжила организацию работы Йыхвиского информационного центра Europe Direct. Были проведены семинары для предпринимателей, педагогов и учащихся школ, а в сотрудничестве с уездными газетами «Põhjarannik» и «Северное Побережье» мы печатали также газетные вкладыши, посвященные инвестиционным планам Европейского союза, отношениям с соседними государствами, использованию субсидий и вопросам миграции.

ТАРТУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

В дополнение к ответам на обычные информационные запросы членов Палаты и их консультированию по правовым и хозяйственным вопросам Тартуское представительство в 2016 году занималось также следующей деятельностью.

Семинары, бизнес-завтраки и другие мероприятия

В течение года мы провели 16 курсов обучения и семинаров. Наибольшей популярностью пользовалось обучение, касавшееся составления годовых отчетов, а также изменений в налоговой сфере. По-прежнему большое количество участников наблюдалось на семинарах, затрагивающих тему трудового права.

В сотрудничестве с Союзом волостей Сетумаа представительство оказало содействие в проведении семинаров, состоявшихся в Печорском бизнес-инкубаторе, где был представлен опыт эстонского предпринимательства в различных сферах деятельности.

Представительство провело встречу предпринимателей Южной Эстонии с депутатом Европейского парламента Каей Каллас, в ходе которой участникам был представлен обзор актуальных политико-экономических тенденций Европейского союза. Встреча состоялась в демо-центре SPARK, представляющем предприятия и предпринимательскую среду Южной Эстонии.

Вклад в организацию и участие

Тартуское представительство участвовало в организованном совместно с «Тартуской бизнес-консультацией», Тартуским университетом и Эстонским университетом естественных наук информационно-контактном дне KONTORIST VÄLJA! (Выходим из офиса!). Мероприятие было предназначено для предприятий сферы металлообрабатывающей, деревообрабатывающей и пищевой промышленности Тартумаа, и его целью являлось представление различных возможностей и услуг, предлагаемых предпринимателям университетами, городом Тарту и опорными структурами предпринимательства.

Мы участвовали в бизнес-днях Видземе в Валмиере (Латвия) и выступили с докладом на семинаре, состоявшемся в рамках бизнес-форума Видземе.

ПЯРНУСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Деятельность Пярнуского представительства в 2016 году была ориентирована на предло-

жение услуг предприятиям, действующим как в Пярнуском регионе, так и в других местах Эстонии. С этой целью мы проводили обучение и бизнес-завтраки, а также содействовали установлению деловых контактов на внешних рынках.

Семинары и бизнес-завтраки

В 2016 году Пярнуское представительство провело 7 обучающих семинаров. По традиции известные лекторы и специалисты говорили на актуальные темы, представляющие интерес для предпринимателей. Наибольший интерес вызвала налоговая тематика.

В местном сообществе своего рода торговой маркой стали организуемые нами деловые завтраки, на которых с предпринимателями и представителями публичного сектора встречаются интересные собеседники. На трех состоявшихся в минувшем году бизнес-завтраках перед многочисленной публикой выступили бывшие министры Арто Аас, Юрген Лиги и Кристен Михал, затронувшие связанные с их сферой управления очень актуальные темы.

Поездки с целью установления контактов

Пярнуское представительство организовало в 2016 году два бизнес-визита: в Швецию и Австрию. В рамках этих поездок состоялись представлявшие целевое государство деловые семинары, двусторонние встречи с местными предпринимателями и совместные посещения предприятий.

Вручение премий

Учрежденной Пярнуским представительством Торговой палаты премии «Ответственный предприниматель Пярнумаа» в 2016 году были удостоены Oshino Electronics Estonia OÜ и руководитель предприятия Ингвар Кууск. Вклад в организацию и участие

- Неделя предпринимательства Пярнумаа
- Конкурс идей создателей будущего «Море как возможность для развития предпринимательства в Пярнумаа»
- Рождественская ярмарка ученических фирм «Рождество в Пярнумаа 2016»

Печатные издания

В минувшем году по заказу Центра предпринимательства и развития Пярнумаа мы составили и издали знакомящую с экономикой Пярнумаа брошюру «Rewarding Pärnu» на английском языке. Цель издания – представить происходящие в предпринимательской сфере Пярнумаа события потенциальным деловым партнёрам и инвесторам.

Исследования на темы экспорта

Пярнумское представительство провело исследование предпринимательства Пярнумаа, основное внимание которого было сосредоточено на тематике роста и развития экспорта. Целью исследования являлось выяснение и анализ основных проблем, препятствующих развитию экспорта предприятий Пярнумаа и их источники, а также предложение возможных мер для их преодоления. Результаты исследования легли в основу разрабатываемых опорных мер, при помощи которых можно будет создать благоприятные условия для роста действующих в Пярнумаа предприятий и оказать им содействие в поисках новых рынков.

КУРЕССААРЕСКОЕ ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВО

Целью деятельности Сааремааского представительства являлось обеспечение доступности для членов Палаты повседневных услуг, консультаций, семинаров, обучения, возможности получения сертификатов происхождения и др.

В 2016 году Сааремааское представительство выдало и подтвердило 68 внешнеторговых документов.

КАНАЛ ОБЩЕНИЯ МЕЖДУ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМИ

ВЕСЕННИЙ БАЛ

23 апреля в Концертном зале «Эстония» и кафе «Pizzicato» прошел 20-й традиционный весенний бал Торговой палаты. Ведущим праздника был Тамбет Туйск, благодаря уси-

лиям и таланту которого гости смогли провести приятный вечер.

Праздничную атмосферу в Концертном зале поддерживал новый Э-оркестр и солисты Герли Падар и Отт Лепланд, а с зажигательными номерами выступили танцоры DanceFactory и солисты Берт Принги и Аннелийс Пухк. В кафе «Pizzicato» гостей порадовало выступление ансамбля в составе трех братьев Comodo Trio, а художник Кууло Вахтер создавал портреты участников бала. Желающие могли попытать удачу за рулеткой Olympic Casino и за столом blackjack, а также послушать презентацию Ханнеса Аэбла, представившего ром Zacara 23Y Solera Gran Reserva.

ТЕННИСНЫЙ ТУРНИР

28 мая в Пярну состоялся 20-й по счету традиционный теннисный турнир Торговой палаты. Победителями соревнования в общем зачете на этот раз стали Сулев Алайыэ (Wendre AS) и Леэв Куум (Eesti Konjunkturiinstituut), которые в ходе напряженной финальной встречи одержали верх над Андрасом Каасиком (Baltwood AS) и Рене Мустасааре (Helves AS). Борьбу за третье место выиграли Райнер Янилане (Danske Bank) и Сирье Пеэтри (Kihnu Kala AS). Победа в утешительном турнире досталась Кайсе Лоонурм (Harmet OÜ) и Мартину Виллигу (Taxify).

ТУРНИР ПО ГОЛЬФУ

9 июня в гольф-центре Нийтвяля состоялся III-й турнир Торговой палаты по гольфу, в котором наперекор штормовым ветрам соревновались 19 команд. Партнером по сотрудничеству при проведении турнира по гольфу была фирма Matek AS.

Результаты

I место – Адвокатское бюро Sirel & Partnerid OÜ
Юри Сирель, Янно Кууск, Кристо Каллас,
Кристал Валк, Янне-Лийса Оттис
II место – Ernst & Young Baltic AS
Ивар Кийгемяги, Реймо Кулдкепп, Эрик Оя
III место – Q-haus Baltic OÜ
Рейно Соотс, Меэлис Кряманн, Тыну Каттай,
Янно Йыги

ОТКРЫТИЕ БИЗНЕС-СЕЗОНА

Доброй традицией стало открытие нового бизнес-сезона Торговой палаты, когда представители предприятий-членов вместе с партнерами по сотрудничеству проводят приятный и веселый семейный день. 27 августа 2016 года почти 2 000 гостей собрались на площадке около Таллиннской Гидрогавани. Участники мероприятия могли выйти в море на пароходке «Katharina», ознакомиться с выставкой викингов в Гидрогавани, а также посмотреть демонстрационное выступление автоподъемника на уличной площадке музея. Вниманию детишек были предложены сцены из спектакля театра NUKU «Солнышко уходит в отпуск». Желающие могли послушать различные полезные рекомендации, например, о том, как преодолеть состояние беспокойства, охватывающее перед полетом, а также как можно путешествовать с детьми, получить информацию об организуемых Палатой поездках с целью установления контактов или позволить себе расслабиться благодаря экспресс-массажу on-site. Увлекательный день завершился концертом трио Лийс Лемсалу.

ПРИЕМ ПО СЛУЧАЮ 91-Й ГОДОВЩИНЫ ПАЛАТЫ И ПРЕЗЕНТАЦИЯ КНИГИ «LEADING BRANDS OF ESTONIA»

10 ноября в здании Большой гильдии, принадлежащем Эстонскому историческому музею, состоялся торжественный прием по случаю 91-й годовщины Торговой палаты. Приятную атмосферу праздничного вечера создавало исполнительское мастерство Андруса Раннаяэре, кроме того, гостям была представлена новая книга, знакомящая с ведущими торговыми марками Эстонии «Leading Brands of Estonia». Для составления этого издания была приглашена представительная коллегия, и его целью являлась презентация Эстонии как государства с инновационной и развитой экономикой.

В 2016 году не было вручено ни одного знака почета Торговой палаты.

Другие мероприятия

В Фестивале мнений на этот раз Торговой палате не пришлось координировать ни одной сферы, однако мы участвовали в дискуссии на образовательные темы.

В минувшем году мы провели 4 мероприятия по приему новых членов.

Торгово-промышленная палата благодарит партнеров по сотрудничеству: *Prike, Silberauto, Olympic Casino, ювелирный салон Sangla, Tradehouse, Balbiino, Matek, Estonia kontsert, Saku Õlletehas, Stillabunt, Nordic Hotel Forum, Niitvälja Golf, A. Le Coq, Olde Hansa, Lennusadam, Arco Vara, Estravel, Nordica, Domina Elegans, Finnair, Dermoshop, Эстонская школа массажа и терапии, Turkish Airlines, театр NUKU, Kuusakoski, Liviko, Трудовую инспекцию, PizzaKiosk, Chaga Health, Noored Kooli и Tagasi Kooli.*

ПЕЧАТНЫЕ ИЗДАНИЯ И ПУБЛИКАЦИИ

В 2016 году вышли в свет:

- 11 номеров печатного органа Торговой палаты «Teataja»
- 11 номеров печатного органа Торговой палаты на русском языке «Вестник»
- новостные рассылки: e-Teataja, э-Вестник, а также e-News
- ежегодник, включающий отчет о деятельности Торговой палаты в 2015 году
- Estonian Export Directory 2016 (Каталог экспортеров Эстонии)

ТАБЛИЦА ПЕРВЕНСТВА ЭСТОНСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ ПО КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ 2016

Целью составления таблицы первенства по конкурентоспособности является определение самых конкурентоспособных предприятий, предоставление фирмам возможности сравнить свою деятельность с результатами других коллег и дать оценку успешности, результативности и устойчивости развития предприятий Эстонии.

Самые конкурентоспособные предприятия 2016 года:

- **крупное предприятие** – Tallink Grupp AS
- **малое и среднее предприятие** – AdCash OÜ
- **микрпредприятие** – SPS Grupp OÜ

Победители 2016 года по сферам деятельности:

- **предприятие пищевой промышленности** – A. Le Coq AS
- **предприятие в сфере промышленности и энергетики** – Stora Enso Eesti AS
- **предприятие в сфере бизнес-услуг и недвижимости** – E.L.L. Kinnisvara AS
- **предприятие в сфере туризма** – Tallink Grupp AS
- **предприятие оптовой торговли** – Baltic Agro AS
- **предприятие розничной торговли** – Tallinna Kaubamaja AS
- **предприятие логистики и транспорта** – Sillamäe Sadam AS
- **предприятие в сфере финансового посредничества** – Swedbank AS
- **строительное предприятие** – Merko Ehitus AS
- **предприятие в сфере связи, коммуникации и инфотехнологии** – Telia Eesti AS
- **предприятие обслуживания** – Olympic Entertainment Group AS

Победители проводимого Целевым учреждением развития предпринимательства (EAS) конкурса – «Премии в области предпринимательства» – вместе с лучшими участниками «Таблицы первенства по конкурентоспособности» боролись за звание «Предприятие года 2016». Титула «Предприятие года» было удостоено **предприятие машиностроительной промышленности Nekotek AS.**

Таблицы первенства, методика и вся касающаяся конкурса информация представлены также на портале: www.ettevotluskonkurss.ee.

ПРЕМИЯ МОЛОДОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ

В 2016 году Торговая палата и Swedbank уже во второй раз объявили конкурс на соискание премии «Молодой предприниматель». Звания «Молодой предприниматель 2016» и премии в 5 000 евро в этом году был удостоен **Маркус Виллиг** из предприятия **Taxify OÜ**. Премию лауреату вручила президент Керсти Кальюлайд. Премия молодого предпринимателя предназначена для эстонских предпринимателей в возрасте до 30 лет, и присуждается она за содействие развитию местного предпринимательства и выдающиеся успехи в предпринимательской деятельности. В 2016 году на соискание премии претендовали 29 предпринимчивых молодых людей, из числа которых жюри выбирало победителя.

ESTONIAN
CHAMBER OF COMMERCE
AND INDUSTRY

ANNUAL REPORT **2016**

55

QUOTES BY TOOMAS LUMAN IN 2016

ABOUT THE STATE'S INTERFERENCE IN ENTREPRENEURSHIP

"The role of the state apparatus is to ensure the optimum volume and efficient provision of public services. To ensure that the infrastructure provided to all of us would be functional, that the state's finances would be balanced and sustainable. To observe that the main functions of the state would be correctly performed today and tomorrow. Interference of the state and public authority in entrepreneurship must, on the contrary, be as low as possible."

Reception for the Chamber's 91st Anniversary, November 2016

"In this stormy moment in Estonian political landscape I would like to remind the leaders of our parties that there has never been a country in the world where increasing taxes has accelerated economic growth or where drastically intensified state's interference in economy has improved the

standard of living of its people sustainably and in a long-term perspective. And that the laws of economy and nature do apply in Estonia even during the election years as well as at times when the governments change due to political playfulness."

Reception for the Chamber's 91st Anniversary, November 2016

"I would like to emphasise that following the principles of good legislative drafting does not have to mean delaying with the decisions, but the agreed principles, such as involving the stakeholders, preparing the development intentions and aligning draft acts have been entered into the legal procedure for specific purposes. These principles are important in a democratic country and will facilitate achievement of a more open and knowledge-based governance."

Chamber's Management Board's Meeting on 2 December 2016

ABOUT THE BUSINESS ENVIRONMENT

"The economic growth that we see today is clearly not satisfactory since it is as clear that the situation cannot be drastically changed within months or maybe even a year or two. The Chamber aims at providing its members assistance in developing their business activities and helping to ensure a favourable business environment."

Opening of the Business Season, August 2016

"A yearning for the state's interference and assistance is heard too much. Some want the state to provide them with a job, some expect the state to give them ideas on what to produce, or even that the state would come and help them to sell the products. Or what's more – it would be great if the state would buy everything that could not be sold. That is not a key to success."

Reception for the Chamber's 91st Anniversary, November 2016

"We see often how mutual business interests are in conflict. One side feels that they are being discriminated, the other side finds that they do not have sufficient freedom to operate. Both can be partially right and the seeming problem may have been created by the media who acts on their own business interests, but in the end, nothing brings us forward in a better manner than constructive dialogue where all parties respect each other and cooperate to find solutions."

Chamber's Spring Ball, April 2016

ABOUT EDUCATION

A number of programs have been initiated in education – the school network is being reorganised, entrepreneurial spirit is being promoted in pupils, the needs of the labour market are being clarified etc. Although achieving visible results in education reaches tens of years, I would like to hope that the current initiatives will be taken forward and we will be able to see real results. Good education is the most important investment we can make."

Interview in Teataja, January 2016

"Estonia's success in the future and if we are able to stand out in the world, depends on how many entrepreneurs and entrepreneurial people we have, how well they are doing and how dedicated they are. This is one of the direct reasons why the Chamber is actively working to ensure that next generations would be more educated and entrepreneurial than they are today."

Chamber's Spring Ball, April 2016

ANNUAL REPORT

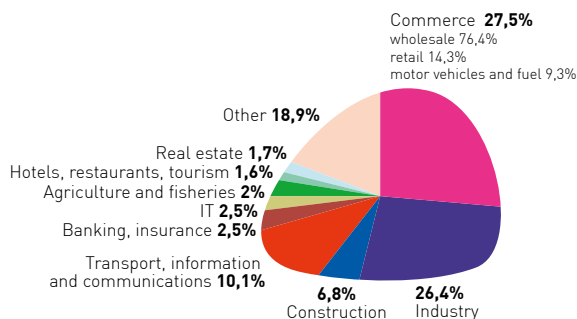
The Estonian Chamber of Commerce and Industry is

- an organisation based on voluntary membership that represents entrepreneurs with a mission to promote entrepreneurship through creating an entrepreneur-friendly business environment and providing practical services;
- the most influential, oldest and largest business organisation in Estonia that has a good international reputation;
- an equal partner for the government in forming the economic environment in Estonia.

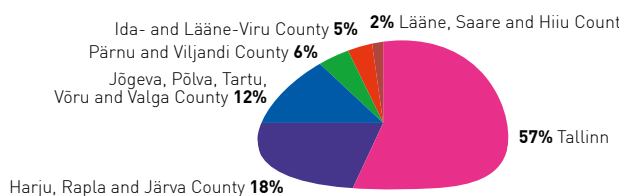
MEMBERS

As on 31 December 2016, the Chamber had 3,213 members. During the year 274 new members joined and 270 members left the Chamber.

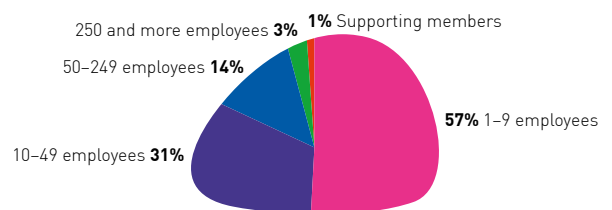
Distribution of Members by Areas of Activity

Distribution of Members by Regions

Distribution of Members by Number of Employees

REPRESENTING MEMBERS IN POLICY FORMATION

In 2016 we submitted to the ministries, parliament and other government bodies in total 110 written opinions on draft acts, development intents, action plans and other documents. Additionally, we made proposals on amending and updating the existing legal acts. Representatives of the Chamber also participated in the work of different working groups related to legislative drafting.

HIGHLIGHTS OF THE YEAR

Releasing the health and sports expenses from fringe benefit tax

We proposed the state to allow employers to compensate certain health-related expenses without additional taxation. Our proposal was heard and in December 2016, the Parliament passed amendments exempting certain sport- and health-related expenses from the fringe benefit tax to the extent of 400 euros per year. Although we proposed that the amendment would enter into force from already the beginning of the year 2017, it will enter into force on 1 January 2018.

Fight against administrative burden

At the end of the year 2015, we sent to the state 62 specific proposals to decrease the administrative burden of businesses within the framework of the so called zero bureaucracy project. In 2016, the state informed that 49 proposals

can be realised in the coming years, 7 proposals would require policy changes and 6 proposals cannot be realised. By today, several of our proposals have come to life (e.g. bureaucracy related to aliens has decreased, employers are no longer required to submit the social tax payment application for a person with special needs) and many of the topics are still being worked on (e.g. abolishing the driving log, decreasing bureaucracy related to statistics reporting).

No decreasing of the social tax

In December 2016, the Parliament passed an amendment of an act cancelling the decreasing of the social tax from 33 percent to 32.5 percent that was supposed to enter into force on 1 January 2017. In our opinion, this amendment is in contradiction with the Taxation Act according to which any tax changes should be notified at least six months in advance. This was the first time, when the state failed to follow the six-month rule written in the law. We informed the Parliament as well as the President of our position. At the end of the year 2016 we sent the Chancellor of Justice a letter requesting her to turn to the Supreme Court with an application to declare the omission of the decreasing of the social tax in such a short notice to be in contradiction with the Constitution.

Regulation for the work of minors reduced

We have made efforts in order to reduce restrictions applicable for the work of minors. Several of our proposals were entered into the draft act in 2016. For example, a minor who has fulfilled the obligation of compulsory school attendance will be allowed to work 8 hours a day and 40 hours a week. The aim of the amendments is to give the minors better opportunities for working and acquiring the habit of working. The amendments will enter into force during the first half of 2017.

Employing aliens has become simpler

During the recent years we have made a number of proposals for simplifying employment and entrepreneurship in Estonia of third country citizens. Several of our proposals were included in the Aliens Act at the beginning of 2017. For example, the requirement to pay aliens a salary that is the Estonian average salary multiplied

by 1.24. This was replaced with the obligation to pay the average Estonian salary. Major investors or aliens who have invested at least one million euros to Estonia can apply for the residence permit under a simplified procedure and the major investors were exempt from the immigration quota. Based on our proposal, the aliens are no longer required to register their stay outside of Estonia that lasts longer than 183 days at the

Police and Border Guard Board.

Proposal to increase road management funding
In May 2016, we proposed the government to tie the collection of the fuel excise duty to road management funding, i.e. to restore the situation that was in place before the year 2015, when the extent of road management funding was at least 75% of the fuel excise duty collection. If our proposal was to be realized, the state would be able to put an additional 100 million euros per year into road management and start the construction of four-lane roads at a faster pace. The entire Tallinn-Tartu highway should be reconstructed, and the development of the Tallinn-Narva and Tallinn-Pärnu-Ikla roads should not be just a dream. Additionally, it would be possible to use this money to increase the load-bearing capacity of Estonian roads and bridges so that at least 52-ton loads could be driven all year round instead of the current 44-ton allowance.

New Public Procurement Act

In May 2016, the draft act of the new Public Procurement Act reached the Parliament and we submitted several suggestions for amendments. For example, we made proposal for preventing under-bidding, which involves establishing the obligation to pay the employees a salary that is at least 70% of the average salary in the respective sector. We also defended the idea that the public procurements would be more transparent.

Abolishing driving logs

In 2016, the state considered our proposal to abolish the obligation to keep driving logs and started to develop a suitable solution. According to one of the possible solutions, driving log is no longer required if a vehicle is used for both work-related and private trips. The fringe ben-

efit tax would depend on the capacity of the car. We hope that the state will implement the amendment in 2017.

Money from pension funds to Estonian economy

In 2016, we made a proposal according to which the pension funds should significantly increase their investments into Estonia in order to boost Estonian economy. Today, only approximately 5% of the pension fund assets are placed in Estonian economy. In other countries, the pension fund assets have been invested into local economy to a much larger extent. Thanks to our initiative, discussions started in the society and options are being investigated for increasing investments into Estonian economy.

Against drastic increase of the natural gas excise duty

During the years 2018-2020 the new government plans to increase the natural gas excise duty by 25% each year. We were against this amendment, because in our opinion it is in violation of the constitution principle of legitimate expectation. We informed the Parliament as well as the President of our position. On the day before the last day of the year, we sent a letter to the Chancellor of Justice in which we asked her to turn to the Supreme Court with an application to declare the drastic increase of the natural gas excise duty to be unconstitutional. Taxing sugary beverages is not a good idea. We are against the state's plan to impose an additional tax on beverages which contain added sugar. The practice of other countries (e.g. Denmark, Finland) has shown that food taxes carry a fiscal purpose, but the impact of the tax on the behaviour of people is secondary.

Fight against pay envelopes

During the last quarter of 2016 we highlighted the topic of pay envelopes in order to increase awareness of the negative consequences related to pay envelopes among employers as well as employees. To that end we carried out a survey on pay envelopes among our members. The survey was carried out in cooperation with the Tax and Customs Board. The results revealed that the share of salaries paid only in envelopes has decreased, but the share of partial pay envelopes has increased.

Increasing the car registration fee

At the end of the year, the new government wanted to increase the state fee taken for the first registration and change of owner of cars. Additional fee was to be charged for the CO2 content in exhaust gas or if such indicator is not available, for the kilowatt engine capacity of the vehicle. In case of a vehicle with medium capacity, the fee would have increased by over 300 euros. In our opinion, this change has not been thoroughly analysed and therefore we requested that the section regarding the increasing of the state fee would be left out of the draft act. In December, this section was left out of the cluster draft act of tax amendments. The discussions and additional analyses will continue in 2017.

Good practices in the food supply chain

In cooperation with the Estonian Food Industry Association, Estonian Traders Association and Estonian Chamber of Agriculture and Commerce, we started developing good practices in the food supply chain. The aim of the good practice is to decrease dishonest commercial practices, improve cooperation between food producers and retailers and make the entire supply chain more efficient. The good practices will be completed during the first half of 2017.

Revision of Company Law

Despite of our opposition, the revision of the Company Law started in 2016, within the framework of which the entire Commercial Code will be analysed. This process will last until the end of the year 2019. We do not consider such extensive analysis to be reasonable, because the current Commercial Code is generally functioning well and there are very few problems.

Changes related to the Court of Arbitration

In 2016 the Ministry of Justice came up with the idea according to which the rulings of all permanent courts of arbitration, including those of the Chamber should be approved at the national court. We were against such change, because it would mean additional cost and time for entrepreneurs. The year 2017 will show if and when the current procedure will be changed.

New Public Water Supply and Sewerage Act is being prepared

In 2016, the drafting of the new Public Water Supply and Sewerage Act was put into gear and we were also involved in the process. We will be standing for preventing the law from establishing unreasonable obligations on entrepreneurs. The work will continue in 2017.

Increasing awareness about corruption

Two projects related to corruption ended in 2016. The first project started in 2015 and was aimed at raising awareness in the field of corruption among the Russian-speaking population. Within the framework of the project we carried out Russian-language trainings in Narva, Jõhvi and Tallinn, organised a survey on corruption among Russian-speaking entrepreneurs, discussed corruption-related topics in our information channels and created a corruption FAQ for the Chamber's homepage.

The second project *Reducing corruption: Focusing on Private Sector Corruption (PrivaCor)* started already in 2014 and its focus was on private sector corruption. This project was lead in Estonia by the Ministry of Justice and the Chamber was one of the project partners. Various partners from Latvia, Denmark and Spain were involved in the project. During the project, a corruption survey was organised among companies and managers in Estonia and Denmark, and policy recommendations were developed in cooperation with entrepreneurs. The project ended with an international corruption conference. The project produced information materials aimed at entrepreneurs for ensuring honest and transparent business environment.

COURT OF ARBITRATION OF THE CHAMBER OF COMMERCE

COURT OF ARBITRATION IN 2016

- 15 statements of claim received. The materials of 9 actions were submitted for final solution of disputes (including actions submitted in 2015).
- Returned the materials of actions in 7 cases. The proceedings were ended due to the fact that the parties found a solution before the

proceedings could start.

- In total 7 rulings were made (including on matters accepted in 2015). Five rulings were made in international matters.
- In 9 cases at least one of the parties was from outside Estonia (companies from Finland, Norway, Russia, Lithuania, Kazakhstan, United Kingdom and France).
- The main cause and object of the disputes is contracts. This year, nearly ¾ of the disputes concerned purchase and sale or loan contracts and the remaining share had to do with rental, supply and other such contracts. Among other things, the Court of Arbitration was requested to request payment of loss of profit and caused damages. In several occasions, the court had to identify the validity of contracts- Disputes arising from construction and related contracts were not as much in focus in 2016.

EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE

Reet Teder continued as the representative of the Chamber in the consultative body established with the European Union treaties, the European Economic and Social Committee (EESC). As a representative of the interests of entrepreneurs, Reet Teder participated in the employer's committee and its three sections: INT (internal market, consumer protection), ECO (macro-economy, tax policy) and TEN (transport, energy, infrastructure).

EDUCATION POLICY

We continued cooperation with the Ministry of Science and Research, universities, SA Innove, SA Ida-Viru Ettevõtluskeskus and SA Junior Achievement Estonia in promoting entrepreneurship education within the framework of the program *Systematic Development of Entrepreneurial Spirit and Entrepreneurship Studies on All Educational Levels*, which from 2016 is known under the name of Edu & Tegu (Success & Action). Furthermore, we continue contributing to the program Improving the Reputation of Vocational Education, Expansion of the Apprenticeship

Studies within the framework of which guideline materials for employees for implementing workplace-based education or apprenticeship studies have been prepared, proposals and conclusions for supporting the implementation of the workplace-based education and further development of the workplace-based education model have been developed.

An important part of our work has been to contribute to the labour needs and skills projection system OSKA.

The cooperation network of companies formerly known as *Unistused ellu!* was involved in the topics of labour needs, youth employment and preparation for work life as well as future generation of companies. In 2016, the visual identity

and the name of the network were updated. The network is now called *Ettevõtlikkuse edendamiseks* (Promoting Entrepreneurship).

The network initiated proposals for amending the regulation concerning employment of minors, which were included in the draft act. In spring, the network organised a seminar *You Reap What you Sow – Developing Future Generations* which discussed how to reach young people and what should be considered if there is a need for contributing to the future generation of a company. Additionally, there were several substantial discussions on how to prepare young people for work life and more practical career studies. Among other things, we participated at the *Opinion Festival with the discussion Favouring Child Labour or a Step Towards a Better Future?*

Business Delegations

During the year we organised several high-level visits:

- visit of the business delegation accompanying the President of the Republic to the Republic of Croatia;
- business delegations accompanying the Foreign Minister to the Islamic Republic of Iran and Australia and New Zealand;
- high-level visits to Egypt, Hong Kong and Beijing, Istanbul, Kenya, Vietnam, Uzbekistan.

Furthermore, in cooperation with the Latvian-British Chamber, we organised contact visits to Latvia and China. The latter was carried out in cooperation with EAS and was co-funded by the EU Regional Development Fund. During the year we received 5 high-level business delegations. We are carrying out the second long-term framework project financed by the Ministry of Foreign Affairs from the Estonian Development Cooperation and Humanitarian Aid funds. Within the framework of this project we have had the opportunity to bring several business delegations to Estonia and organise high-level visits in order to introduce Estonian economy and business environment and establish long-term business relations with selected developing countries.

Export advisory services

In 2016, we started providing export advisory services. The specialists in the Chamber's team have long-term international experience and all parts of the world are covered. Export advisory services are useful for starting as well as experienced exporters. For the first group we can give good guidance on starting with export, the second group can get tips for expanding to new markets.

Business support in Europe

Estonian Chamber of Commerce and Industry is the leader and partner of the EEN consortium in Estonia on the basis of the framework

agreement concluded between the European Commission and Chamber of Commerce, which is applicable for the years 2015-2020.

Through the EEN we helped companies in finding important information and potential partners from target countries in 321 occasions. Through the EEN we have brokered information on exhibitions and contact meetings all over the world. In total 57 clients have participated in the B2B meetings organised by the network and there were 132 meetings. We have sent market information on Estonia to foreign entrepreneurs and provided them with information on potential partners on 197 occasions.

The 12 cooperation agreements between Estonian and foreign companies can be considered the result of hard work in 2015-2016, which in comparison with the European partners is a very good result.

In 2016, there were 12 procurement monitoring clients, we performed one-off procurement search and sent procurement information to 25 companies.

Foreign trade

The number of the certificates of origin continues to rise. In 2016, we issued in total 17,065 certificates of origin and document approvals (in 2015, 16,726). In 2016, the use of ATA Carnets continued its growth, we issued in total 133 of them (in 2015, 104).

We are partners for the Ministry of Foreign Affairs and the European Commission in foreign trade issues.

Training and seminars

In 2016, we organised nearly 70 trainings and seminars, which were attended by over a thousand participants. The topics of the seminars and trainings involved finances and accounting, obligations of the members of the board, various target markets, consumer protection, smart energy use, data protection etc.

JÕHVI OFFICE

In 2016, the Jõhvi office of the Chamber continued with activities the aim of which is to increase efficiency of the business activities of entrepreneurs and to open new export opportunities.

Seminars, business breakfasts and other event
The Jõhvi Office contributed into organising several events that introduced the investment environment of the region, including an investment conference in Narva with more than 100 participants and business breakfasts in St. Petersburg, Jõhvi and Tallinn.

In 2016, the seminar *How to Sell Your Life's Work* focused on how to find buyers for your company or share.

In the spring of 2016, the Jõhvi Office organised seminars in Jõhvi and Narva in order to improve corruption-related knowledge among the Russian-speaking entrepreneurs.

Contact visits

In 2016, the Jõhvi Office of the Chamber facilitated establishing business contacts between companies by organising a contact visit of Estonian companies to Germany and participating in the reception of Belarus business delegation in Tallinn as well as in the organising of the contact visit to Uzbekistan.

Opinion articles in county newspapers

In order to draw attention on several deficiencies in the business environment, the Jõhvi Office initiated a discussion on the development of the transport infrastructure and fair taxation of the oil shale sector companies by publishing related opinion articles in local newspapers Põhjarannik and Severnoje Poberezhje. There was a round table event with the participation of the electrical system manager Elering to discuss the transfer fees and accession fees paid by large consumers of electricity and start-up industrial companies.

Europe Direct Jõhvi Information Centre

Based on an agreement concluded with the representation of the European Commission in Estonia, the Chamber continued organising

the work of the Europe Direct Jõhvi Information Centre in 2016. There were seminars for entrepreneurs, educators and pupils, and in cooperation with the county newspapers Põhjarannik and Severnoje Poberezhje we published extras with the newspapers on the European Union investment plan, relations with neighbouring countries, use of support funds, and migration.

TARTU OFFICE

In addition to answering to the information requests from our members and consulting them on legal and economic issues, the activities of the Tartu Office included the following.

Seminars, business breakfasts and other events
During the year, the Office organised 16 trainings and seminars, among the most popular were trainings concerning preparation of the annual report and changes in the field of taxation. As always, seminars on labour laws drew a large crowd.

In cooperation with the Union of Setomaa Rural Municipalities, the Tartu Office contributed in giving content to the seminars organised at the Pechory Business Incubator, where the experiences of Estonian companies in various areas of activity were introduced.

The office organised a meeting for the South Estonian entrepreneurs with Kaja Kallas, member of the European Parliament, during which the participants were given an overview of the current economic and political trends in the European Union. The meeting took place at the demo centre SPARK, which introduces South Estonian companies and business environment.

Contribution to organising and participation

We participated in the information and contact day *OUT OF OFFICE!* organised in a cooperation between Tartu Business Advisory Services, University of Tartu and Estonian University of Life Sciences. The event was aimed at the metal, wood and food industry companies in Tartu County and the purpose of the day was to introduce various opportunities and services offered to entrepreneurs by the universities, the city of Tartu and business support structures.

We participated in the Vidzeme business days in Valmiera (Latvia) and did a presentation during the seminar organised within the framework of the Vidzeme Business Forum.

PÄRNU OFFICE

In 2016, the activities of the Pärnu office were focused on offering services to companies in the Pärnu region as well as elsewhere in Estonia. For that purpose the Pärnu office organised trainings and business breakfast and facilitated establishing of contacts in foreign markets.

Seminars and Business Breakfasts

In 2016, the Pärnu office organised seven training seminars. Traditionally, recognised lecturers and specialists spoke on relevant topics that are of interest for entrepreneurs. The subject of taxes was the most popular.

In the local community, business breakfasts organised by us have become a sort of a trademark. At these events, entrepreneurs and public sector representatives meet opinion leaders. The guest speakers of the three business breakfasts organised last year included former ministers Arto Aas, Jürgen Ligi and Kristen Michal who spoke on very actual topics of their area.

Contact Visits

In 2016, the Pärnu Office organised two business visits: to Sweden and Austria. The visits featured business seminars introducing the target country, bilateral meetings with local companies and joint visits to companies.

Awards

In 2016, the award issued by the Chamber's Pärnu Office Responsible Entrepreneur of Pärnumaa was given to Oshino Electronics Estonia OÜ and the company's manager Ingvar Kuusk.

Contribution to organising and participation

- Pärnumaa Business Week
- Idea competition of future players Sea – The Opportunity in the Pärnumaa Business Development
- Student companies Christmas Fair
Pärnumaa Christmas 2016

Publications

Last year we compiled and published *Rewarding Pärnu* – an English-language publication introducing the business in Pärnumaa, which was commissioned by the Pärnumaa Business and Development Centre. The aim of the publication is to introduce the entrepreneurship in Pärnumaa to business partners and investors.

Export Survey

The Pärnu office carried out a business research in the Pärnu County, focusing on export growth and development. The aim of the survey was to establish and analyse the most important problems that hinder exports for the companies in Pärnu County as well as sources for such problems, suggesting possible measures for overcoming them. The research results are the basis for the support measures to be developed, which aim facilitating export growth for companies operating in Pärnu County and helping them find new markets.

KURESSAARE OFFICE

The aim of the Kuressaare office has been to ensure availability of daily services, consultations, seminars, trainings, certificates of origin etc. for the members of the Chamber.

In 2016, the Kuressaare office issued and certified 68 foreign trade documents.

MEETING PLACE FOR ENTREPRENEURS

SPRING BALL

On 23 April, the 20th traditional Spring Ball of the Chamber took place. The evening was lead by actor Tambet Tuisk.

At the concert hall, the guests were entertained by the innovative e-orchestra with soloists Gerli Padar and Ott Lepland as well as a glamorous show by the dancers of DanceFactory and singers Bert Pringi and Anneliis Puhk. At the Pizzicato café, the ears of the guests were treated with the music of the three-brother ensemble Comodo Trio and have their portrait painted by

artist Kuulo Vahter. The guests had the opportunity to try their hand at the Olympic Casino roulette and black jack table and listen to Hannes Aedla's introduction of the Zacapa 23Y Solera Gran Reserva rum.

TENNIS TOURNAMENT

The 20th Tennis Tournament of the Chamber took place in Pärnu on 28 May.

The 2016 overall winners of the tournament were Sulev Alajõe (Wendre AS) and Leev Kuum (Estonian Institute of Economic Research), who defeated Andras Kaasiku (Baltwood AS) and Rene Mustasaare (Helmes AS) in the fierce final match. In the fight for the third place, Rainer Änilane (Danske Bank) and Sirje Peetri (Kihnu Kala AS) came out as winners. The winners of the consolation tournament were Kaisa Loonurm (Harmet OÜ) and Martin Villig (Taxify).

GOLF TOURNAMENT

On 9 June, the Chamber held its third golf tournament at the Niitvälja Golf Center. Despite of the extremely windy conditions, in total 19 teams from member companies had decided to participate.

Results

Winner – Law Firm Sirel & Partnerid OÜ
Jüri Sirel, Janno Kuusk, Kristo Kallas,
Kristel Valk, Janne-Liisa Ottis
Second place – Ernst & Young Baltic AS
Ivar Kiigemägi, Reimo Kuldklipp, Erik Oja
Third place – Q-haus Baltic OÜ
Reino Soots, Meelis Krämänn, Tõnu Kattai,
Janno Jõgi

OPENING OF THE BUSINESS SEASON

The Chamber has a beautiful tradition to celebrate the start of the new business season together with its member companies and cooperation partners during a fun family day. Thus year, nearly 2,000 visitors came together to the open-air area of the Tallinn Seaport Harbour on

27 August. All guests had the chance to sail the sea with steamboat Katharina, watch the Viking exhibition at the Seaport Harbour and a demonstration show of a lifting vehicle. The NUKU Theatre played an extract from the play The Sun Goes on Holiday for children. Guests could also educate themselves on the topic of travel anxiety and travelling with children and listen to information about the contact visits organised by the Chamber as well as enjoy a relaxing on-site massage. The day ended with a concert by the Liis Lemsalu Trio.

ANNIVERSARY RECEPTION AND PRESENTATION OF LEADING BRANDS OF ESTONIA

On 10 November, the Chamber celebrated its 91st Anniversary at the Estonian History Museum's Great Guild Hall. The guests were presented with the brand new book Leading Brands of Estonia, which was compiled by respectable body of authors and the aim of which is to introduce Estonia as an innovative country with well-developed economy. The entertainment of the night was provided by Andrus Rannaääre. This year, the Chamber did not award any medals of honour.

OTHER EVENTS

This year we did not coordinate any of the areas of the Opinion Festival, but we participated in an education-related discussion. Last year we also organised four receptions for new members.

The Chamber would like to thank its cooperation partners: Prike, Silberauto, Olympic Casino, Sangla Jewellery Salon, Tradehouse, Balbiino, Matek, Estonia kontsert, Saku Brewery, Stillabunt, Nordic Hotel Forum, Niitvälja Golf, A. Le Coq, Olde, Hansa, Seaplane Harbour, Arco Vara, Estravel, Nordica, Domina Elegans, Finnair, Dermoshop, Estonian Massage and Therapy School, Turkish Airlines, NUKU Theatre, Kuusakoski, Liviko, Labour Inspectorate, PizzaKiosk, Chaga Health, Noored Kooli and Tagasi Kooli.

TRÜKISED JA VÄLJUNDID

In 2016 the Chamber published:

- 11 issues of the magazine Teataja in Estonian
- 11 issues of the magazine Vestnik in Russian
- newsletters in Estonian, Russian and English
- Yearbook 2015 – and overview of the activities of the Chamber
- Estonian Export Directory 2016

ESTONIAN COMPANIES' COMPETITIVENESS RANKING 2016

The aim of the Estonian Companies' Competitiveness Ranking is to establish the most competitive enterprises, provide them the opportunity to compare themselves against others and assess success, results and sustainability of Estonian companies.

The general winners were:

The Most Competitive Large Company 2016 – Tallink Grupp AS

The Most Competitive Small and Medium-sized Company 2016 – AdCash OÜ

The Most Competitive Micro Company 2016 – SPS Grupp OÜ

The most competitive companies by areas of activity:

- A. Le Coq AS **in food industry**
- Stora Enso Eesti AS **in industry and energy**
- E.L.L. Kinnisvara AS **in business service and real estate**
- Tallink Grupp AS **in tourism**
- Baltic Agro AS **in wholesale**
- Tallinna Kaubamaja AS **in retail**
- Sillamäe Sadam AS **in transport and logistics**
- Swedbank AS **in financial brokerage**
- Merko Ehitus AS **in construction**
- Telia Eesti AS **in communications and IT**
- Olympic Entertainment Group AS **in service**

The best of the Estonian Companies' Competitiveness Ranking competed together with the best of the Entrepreneurship Award organised by Enterprise Estonia to the title Company of the Year 2015. The title was won by **Hekotek AS**.

The rankings, methodology and information about the competition is available at www.ettevotluskonkurss.ee

YOUNG ENTREPRENEUR AWARD

In 2016, the Chamber and Swedbank announced the second Young Entrepreneur Award. The winner of the Young Entrepreneur Award 2016 and the prize of 5,000 was awarded to **Markus Villig** from **Taxify OÜ**. The award was given to the winner by President Kersti Kaljulaid.

The Young Entrepreneur Award is meant for Estonian entrepreneurs who are up to 30 years old, for promoting local entrepreneurship and excellent activities. In 2016, 29 enterprising young people applied for the award, the winner was selected by a jury.

Peakontor

Head Office
Главная контора

Toom-Kooli 17
10130 Tallinn

+372 604 0060
koda@koda.ee

Tartu esindus

Tartu Office
Тартуское
представительство

Pikk 14
51013 Tartu

+372 744 2196
tartu@koda.ee

Jõhvi esindus

Jõhvi Office
Йыхвиское
представительство

Keskväljak 4
41531 Jõhvi

+372 337 4950
idaviru@koda.ee

Kuressaare esindus

Kuressaare Office
Куressaареское
представительство

Tallinna 16
93819 Kuressaare

+372 452 4757
saare@koda.ee

Pärnu esindus

Pärnu Office
Пярнуское
представительство

Rüütli 39
80011 Pärnu

+372 443 0989
parnu@koda.ee